

INNEHÅLL

	Sid
1. INLEDNING	3
1.1 BAKGRUND OCH SYFTE	3
1.2 SAMMANFATTNING	5
1.3 MEDVERKANDE	6
2. ÅTGÄRDER	6
2.1 STRUKTUR KOMMUNENS ARRENDEGÅRDAR	6
2.1.1 BJÖRKSÄTTA	8
2.1.2 BALINGSHOLM	8
2.1.3 BALINGSTA	9
2.1.4 LÖVSTA	9
2.1.5 LISSMA	9
2.1.6 KASTELLET	9
2.1.7 KOSTNADER OCH ANSVAR	10
2.2 KOMMUNAL NATURVÅRDSPENG	10
2.2.1 JORDBRUKSMARK	12
2.2.2 SKOGSBRUKSMARK	12
2.2.3 KOSTNADER OCH ANSVAR	14
2.3 RIDSTIGAR	15
2.3.1 GÖMMARENOMRÅDET	15
2.3.2 BALINGSTAHALVÖN	16
2.3.3 KOSTNADER OCH ANSVAR	17
3. BILAGOR	
1 Översikt	
2 Björksättra skifteskarta	
3 Björksättra ny ladugård	
4 Balingsholm skifteskarta	
5 Balingsholm tillbyggd ladugård	
6 Balingsta skifteskarta	
7 Kastellet ny ladugård	
8 Utredning med förslag ang Huddinge kommuns arrendegårdar (Hushållningssällskapet)	
9 Skötselavtal	
10 Kulturmiljöanalys bedömning av föreslagna ridstigar i Gömmarenområdet och på Balingstahalvön	
11 Ridstigar Gömmarenområdet	
12 Ridstigar Balingstahalvön	

Kommunstyrelsens	den	§	Blad
Kommunstyrelsen	den 15 januari 1996	§	Blad
Kommunfullmäktige	den	§	Blad

Dnr Fsk 1995/637.230

Förslag till åtgärdsplan, del 1, för jord- och skogsbruk i Huddinge kommun.

Servicekontoret har i åtgärdsplan för ovan angivet ärende föreslagit kommunstyrelsen besluta:

att godkänna åtgärdsplan, del 1, för jord- och skogsbruksprogram i Huddinge kommun

att bygga ny lösdriftsladugård på Björksättra för 2,4 Mkr

att bygg om/till ladugården på Balingsholm för 0,9 Mkr

att inrätta en s k "kommunal naturvårdspeng" till en årlig kostnad av 75 000 kr avseende jordbruksmarken samt att för skogsbruksmarken medel ställs till förfogande för akutinsatser.

Kommunstyrelsens kansli konstaterar att medel för ny ladugård på Björksättra samt "kommunal naturvårdspeng" finns med i fastställd budget för 1996. Mot bakgrund av utformningen av förslaget till skötselplan i åtgärdsplanens bilaga 9, anser kansliet att "naturvårdsbidrag" är en bättre benämning. Tillbyggnaden av Balingsholm beräknas ske under 1997, varför slutligt beslut om medel till ombyggnaden behandlas i kommande budget för 1997.

Kommunstyrelsens kanslis förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna åtgärdsplan, del 1, för jord- och skogsbruksprogram i Huddinge kommun

att bygga ny lösdriftsladugård på Björksättra för 2,4 Mkr

att inrätta ett naturvårdsbidrag till en årlig kostnad av 75 000 kr avseende jordbruksmarken och att för skogsbruksmarken medel ställs till förfogande för akutinsatser samt

Kommunstyrelsens	den	§	Blad
Kommunstyrelsen	den	§	Blad
Kommunfullmäktige	den	§	Blad

Dnr Fsk 1995/637.230

att, i och med att om/tillbyggnaden av ladugården på Balingsholm avses att utföras under 1997, slutligt beslut om medel till ombyggnaden behandlas i kommande budget för 1997.

Bilagor:

Tjänsteutlåtande 1995-12-20
Förslag till åtgärdsplan, del 1, för jord- och skogsbruk i Huddinge kommun.

Delges:

Servicekontoret
Akten.

Dnr FSK 95/637.230

ÅTGÄRDSPLAN FÖR DEL 1 FÖR JORD- OCH SKOGSBRUKSPROGRAM I
HUDDINGE

FÖRSLAG TILL BESLUT

Servicekontoret föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna åtgärdsplan för del 1 för jord- och skogsbruksprogram i Huddinge

att bygga ny lösdriftsladugård på Björksättra för 2,4 Mkr

att bygga om/till ladugården på Balingsholm för 0,9 Mkr

att inrätta en sk "kommunal naturvårdspeng" till en årlig kostnad av 75 000 kr avseende jordbruksmarken samt att för skogsbruksmarken medel ställs till förfogande för akutinsatser.

ÄRENDEBESKRIVNING

Kommunfullmäktige beslöt 1994-10-31 § 179

att som mål för kommunens jordbruk ha följande inriktning:

- Styra mot ett uthålligt sk ekologiskt jordbruk.
- Bevara, men även där så är möjligt, utveckla jordbrukslandskapets värden avseende naturvårdens, kulturmiljövårdens och friluftslivets intressen.
- Förvalta jordbruksegendomarna så att en för jordbruksföretagen långsiktig utveckling och överlevnad säkras.

att som mål för ridverksamheten i kommunen ha följande inriktning:

- Fortsatt ridverksamhet i organiserad och ordnad form i Segeltorp, Gladö, Sundby och Ågesta.
- Se positivt på begränsad ridverksamhet i anslutning till och som en del av befintliga jordbruksföretag och gårdar.
- Verka för att lösa problem som uppstår genom ridning inom intensivt utnyttjade friluftsområden.

att som mål för driften av kommunens skogsmark sikta mot ett mångbruk tjänande tre syften:

- Tillgodose behovet av promenad- och strövvänlig skog.
- Bevara, men också söka utveckla den biologiska mångfalden i skogsekosystemen samt att bevara, men även där så är möjligt, utveckla skogsmarkens värden avseende friluftslivet och kulturmiljön.

1995-12-20

- Förvalta skogstillgångarna så att en hög och varaktig tillväxt bibehålls som kan ge en rimlig ekonomisk avkastning.

att uppdraga åt kommunstyrelsen att upprätta en åtgärdsplan som uppföljning av jord- och skogsbruksprogrammet.

KOMMUNSTYRELSEN BESLÖT 1994-10-17 § 172

att, under förutsättning av att kommunfullmäktige fattar ovanstående beslut, fastställa förslag från stadsbyggnadskontoret som direktiv för arbetet med åtgärdsplan.

DIREKTIV

Jord- och skogsbruksprogrammets långsiktiga mål avses följas upp av en åtgärdsplan som bland annat skall ange omfattning, turordning och kostnader, samt på vilket sätt programmets mål och inriktning skall genomföras. Programmet som helhet inklusive förslag till åtgärder i rekommendationsavsnitt och beskrivningar är här utgångspunkten.

Programmets rekommendationsavsnitt innehåller, utöver de långsiktiga målen, konstruktiva förslag på hur befintligt jord- och skogsbruk skall kunna fortleva parallellt med höga ambitioner avseende hänsynen till Huddinge höga natur- kulturmiljö- och friluftsvärden. Här kan nämnas att av central betydelse är satsningen på de större brukningsenheterna Balingsholm/Balingsta och Björksättra som starka jordbrukscentra inför framtiden.

Åtgärdsplanen avgränsas till att behandla åtgärdsförslag som omnämnts i jord- och skogsbruksprogrammet. Utöver det ovannämnda ingår i åtgärdsplanen bland annat att klarlägga kriterierna och omfattningen av föreslagen kommunal "naturvårdspeng" till privata jordbruk och kommunens gårdar (reglerade arrenden) samt till markägare som avstår från att avverka känsliga skogsbestånd. Vidare ligger det inom åtgärdsplanens ram att "klara ut" ridstigar och eventuella restriktioner i övrigt för ridverksamheten.

SAMMANFATTNING

Åtgärdsplanen har under ledning av Servicekontoret tagits fram av följande organisation:

Styrperson:	Arne Douhan, Servicekontoret
Ref grupp:	Miljövårdsrådet i Huddinge
Projektgrupp:	Lars Heins, Servicekontoret, naturvårdsavd
	Per-Göran Eriksson, Servicekontoret
	Tiina Laantee, Miljökontoret
	Perry Sörensen, P Sörensen Arkitekt
	(projektledare)

Föreliggande plan redovisar åtgärder och kostnader för ett första steg i genomförandet av kommunens jord- och skogsbruksprogram i linje med angivna direktiv (KF/KS okt 94)

Ny struktur för kommunens arrendegårdar föreslås. För Björksättra byggs en ny ladugård samt att förutsättningar ges att utöka arealen vid Gladö. Djuren blir fler och planer på sikt är KRAV-märkt mjölkproduktion. Meningen är att göra gården tillgänglig för besök från skolor och daghem. Balingsholm blir av med markerna vid Gladö, men kompenseras för detta genom att större delen av Balingstas marker läggs till gården. Driften på gårdarna säkras, vilket får ses som en förutsättning för planerat naturvårdsområde runt Orlången.

Kommunal naturvårdspeng inrättas för bevarande och restaurering av naturbetesmarker med höga naturvärden för växt och djurliv. Pengen är ett villkorsknutet skötselbidrag för i första hand privata markägare. För att erhålla bidrag skall brukaren teckna skötselavtal med kommunen. På skogsmarken har ett flertal mindre områden lokaliserats med sådana naturkvaliteter att de endast bör brukas med speciell hänsyn eller helt undantas från skogliga åtgärder. Några av dessa bör kunna avsättas som biotopskyddsområde av Skogsvårdsstyrelsen. För kommunens egna mark förväntas den avsättas utan ersättningsanspråk.

Ridstigar i Gömmarområdet och Balingstahalvön anordnas. För Gömmarens naturvårdsområde gäller att ridningen enbart är tillåten på ridstigarna och förbjuden på andra håll i området om inget särskilt överenskomms. Förslaget är förenligt med skötselplan och föreskrifter. På Balingstahalvön är syftet med ridstigarna att styra och kanalisera ridningen.

Som bilagor till åtgärdsplanen (1-12) ligger översikt, uppdaterade skifteskartor, ritningar med beskrivningar på föreslagna ny- och tillbyggnader för Björksättra, Balingsholm och Kastellet, utredning med förslag angående kommunens arrendegårdar (Hushållningssällskapet), skötselavtal med avseende på kommunal naturvårdspeng, kulturmiljöanalys samt ridstigar för Gömmarområdet och Balingstahalvön.

Information om arbetet har hållits i miljövårdsrådet
1995-09-05.

HUDDINGE KOMMUN
Servicekontoret

Arne Douhan

Lars Heins

ÅTGÄRDSPLAN DEL 1 FÖR JORD- OCH SKOGSBRUK i Huddinge kommun

1. INLEDNING

Huddinge består till stora delar av ett attraktivt jord- och skogsbrukslandskap vilket bland annat är en stor tillgång för det rörliga friluftslivet. Att vårda och utveckla detta är en angelägen uppgift då stad och land står i ett ömsesidigt beroende av varandra. Tätorternas omgivning är lika viktigt att "gestalta" och ge rätt funktion som den byggda miljön.

De biologiska kretsloppen är utgångspunkten för den framtida samhällsplaneringen. Jord- och skogsbruksproduktionen kommer i större utsträckning att ske miljövänligt, ta större hänsyn till den biologiska mångfalden, kulturmiljövården, friluftslivet och bli en avgörande länk i återcirkulationen av samhällets restprodukter.

Föreliggande åtgärdsplan som är en uppföljning av Huddinges jord- och skogsbruksprogram, är ett konstruktivt förslag i ovan angiven riktning.

1.1 BAKGRUND OCH SYFTE

Kommunfullmäktige beslutade 1994-10-31

- att som mål för kommunens jordbruk ha följande inriktning:
- styra mot ett uthålligt sk ekologiskt jordbruk.
 - Bevara, men även där så är möjligt, utveckla jordbrukslandskapets värden avseende naturvårdens-, kulturmiljövårdens och friluftslivets intressen.

- Förvalta jordbruksegendomarna så att en för jordbruksföretagen långsiktig utveckling och överlevnad säkras.
- att som mål för ridverksamheten i kommunen ha följande inriktning:
- Fortsatt ridverksamhet i organiserad och ordnad form i Segeltorp, Gladö, Sundby och Ågesta.
 - Se positivt på begränsad ridverksamhet i anslutning till och som en del av befintliga jordbruksföretag och gårdar.
 - Verka för att lösa problem som uppstår genom ridning inom intensivt utnyttjade friluftsområden.
- att som mål för driften av kommunens skogsmark sikta mot ett mångbruk tjänande tre syften:
- Tillgodose behovet av promenad- och strövvänlig skog.
 - Bevara, men också söka utveckla den biologiska mångfalden i skogsekosystemen samt att bevara, men även där så är möjligt, utveckla skogsmarkens värden avseende friluftslivet och kulturmiljön.
 - Förvalta skogstillgångarna så att en hög och varaktig tillväxt bibehålls som kan ge en rimlig ekonomisk avkastning.
- att uppdra åt kommunstyrelsen att upprätta en åtgärdsplan som uppföljning av jord- och skogsbruksprogrammet.

Kommunstyrelsen beslutade 1994-10-17

att, under förutsättning av att kommunfullmäktige fattar ovanstående beslut, fastställa förslag från stadsbyggnadskontoret som direktiv för arbetet med åtgärdsplan.

Direktiven anger att Jord- och skogsbruksprogrammets långsiktiga mål avses följas upp av en åtgärdsplan som bland annat skall ange omfattning, turordning och kostnader, samt på vilket sätt programmets mål och inriktning skall genomföras.

Programmet som helhet inklusive förslag till åtgärder i rekommendationsavsnitt och beskrivningar är här utgångspunkten.

Programmets rekommendationsavsnitt innehåller, utöver de långsiktiga målen, konstruktiva förslag, på hur befintligt jord- och skogsbruk skall kunna fortleva parallellt med höga ambitioner avseende hänsynen till Huddinge höga natur-, kultur-

och friluftsvärden. Här kan nämnas att av central betydelse är satsningen på de större brukningsenheterna Balingsholm/Balingsta och Björksättra som starka jordbrukscentra inför framtiden.

Åtgärdsplanen avgränsas till att behandla åtgärdsförslag som omnämnts i jord- och skogsbruksprogrammet. Utöver det ovannämnda ingår i åtgärdsplanen bland annat att klarlägga kriterierna och omfattningen av föreslagen kommunal "naturvårdspeng" till privata jordbruk och kommunens gårdar (reglerade arrenden) samt till markägare som avstår från att avverka känsliga skogsbestånd. Vidare ligger det inom åtgärdsplanens ram att "klara ut" ridstigar och eventuella restriktioner i övrigt för ridverksamheten.

1.2 SAMMANFATTNING

Föreliggande plan redovisar åtgärder och kostnader för ett första steg i genomförandet av kommunens jord- och skogsbruksprogram i linje med angivna direktiv (KF/KS okt 94).

Ny struktur för kommunens arrendegårdar föreslås. För Björksättra byggs en ny ladugård samt att förutsättningar ges att utöka arealen vid Gladö. Djuren blir fler och planer på sikt är KRAV-märkt mjölkproduktion. Meningen är att göra gården tillgänglig för besök från skolor och daghem. Balingsholm blir av med markerna vid Gladö, men kompenseras för detta genom att större delen av Balingstas marker läggs till gården. Driften på gårdarna säkras, vilket får ses som en förutsättning för planerat naturvårdsområde runt Orlången.

Kommunal naturvårdspeng inrättas för bevarande och restaurering av naturbetesmarker med höga naturvärden för växt och djurliv. Pengen är ett villkorsknutet skötselbidrag för i första hand privata markägare. För att erhålla bidrag skall brukaren teckna skötselavtal med kommunen. På skogsmarken har ett flertal mindre områden lokaliserats med sådana naturkvaliteter att de endast bör brukas med speciell hänsyn eller helt undantas från skogliga åtgärder. Några av dessa bör kunna avsättas som biotopskyddsområde av Skogsvårdsstyrelsen. För kommunens egna mark förväntas de avsättas utan ersättningsanspråk.

Ridstigar i Gömmarområdet och Balingstahalvön anordnas . För Gömmarens naturvårdsområde gäller att ridningen enbart är tillåten på ridstigarna och förbjuden på andra håll i området om inget särskilt överenskoms. Förslaget är förenligt med skötselplan och föreskrifter. På Balingstahalvön är syftet med ridstigarna att styra och kanalisera ridningen.

Som bilagor till åtgärdsplanen (1-12) ligger översikt, uppdaterade skifteskartor, ritningar med beskrivningar på föreslagna ny- och tillbyggnader för Björksättra, Balingsholm och Kastellet, utredning med förslag angående kommunens arrendegårdar (Hushållningssällskapet), skötselavtal med avseende på kommunal naturvårdspeng, kulturmiljöanalys samt ridstigar för Gömmarområdet och Balingstahalvön.

1.3 MEDVERKANDE

Åtgärdsplanen har tagits fram av följande organisation:

Styrperson: Arne Douhan, Fastighetskontoret
Ref. grupp: Miljövårdsrådet i Huddinge
Projektgrupp: Lars Heins, Fastighetskontoret
Per-Göran Eriksson, Fastighetskontoret
Tiina Laantee, Miljökontoret
Thomas Strid, Miljökontoret
Perry Sörensen, P Sörensen Arkitekt-
kontor (projektledare)

2. ÅTGÄRDER

För att fullfölja jord- och skogsbruksprogrammets intentioner avser fastighetskontoret som ett första steg genomföra följande åtgärder:

2.1 Struktur kommunens arrendegårdar

Kommunens samlade innehav av jordbruksmark redovisas i jord- och skogsbruksprogrammet. För jordbruksdriften anges bland annat:

- Styra mot ett uthålligt sk ekologiskt jordbruk med stor hänsyn till natur-, kulturmiljövårdens och friluftslivets intressen.
- Förvalta jordbruksegendomarna så att en för jordbruksföretagen långsiktig utveckling och överlevnad säkras.

- Strängare djurskyddsbestämmelser börjar gälla från 1999. Detta medför att djurhållningen på Balingsholm, Björksättra och Kastellet helt eller delvis måste upphöra, om inte en ny- eller ombyggnad kan ske. Likaså anger miljöskyddsbestämmelserna för kustnära områden vissa minimikrav för gödsellagring, som förnärvarande ej kan tillgodose fullt ut.

Berörda gårdar avses genom lämpliga åtgärder klara kraven. Detta ger också förutsättningar att rekrytera nya arrendatorer i framtiden.

Huddinge kommun arbetar förnärvarande med inrättandet av Orlångens naturvårdsområde. Av skötselplanen framgår att stor vikt läggs vid ett bevarat odlingslandskap. En fortsatt drift på gårdarna Björksättra, Balingsholm och Balingsta ses som en förutsättning för naturvårdsområdet.

Nedanstående förslag till långsiktig struktur bygger i princip på fyra grundtankar:

1. Genom en översyn och rationalisering av kommunens jordbruksmark skapas tillräckligt stora och bärkraftiga enheter som kan överleva på sikt. Moderna ekonomibyggnader uppförs. Starka jordbruksföretag på kommunens mark kan även förväntas arrendera mark av privata markägare.
2. Mjölkproduktionen bör stödjas och utvecklas då den ger en långsiktig naturvårdsnytta i kombination med ett bärkraftigt och lönsamt jordbruk. Ett varierat odlingslandskap, bestående av betesmark, hagmark, vall- och spannmålsodling bibehålles.
3. Minst en av gårdarna bör bli tillgänglig för besök, exempelvis från skolor och daghem. Särskild hänsyn till denna pedagogiska funktion tas vid projekteringen.
4. Ett bibehållet och levande jordbrukslandskap med odlade, betade och på annat sätt hävdade marker är en förutsättning för den biologiska mångfalden i landskapet. Brukningsprocessen stimulerar i respektive skede (plöjning, sådd, tillväxt, mognad, skörd) olika arter. Betesdjur påverkar växtmiljön genom trampet, spillningen och själva betet, vilket ger många små miljöer som gynnar olika arter.

Två tredjedelar av landets rödlistade (hotade) kärlväxter återfinns i och är beroende av ett variationsrikt odlingslandskap.

På bilagd översikt (Bil 1) redovisas nedan behandlade gårdar.

2.1.1 BJÖRKSÄTTRA GÅRD (Bil 2) utökas med markerna vid Gladö, som nu tillhör Balingsholm (39,5 ha). Total areal blir då 95,6 ha inkl ca 10 ha hag- och naturbetesmarker. Haningeleden beräknas ta ca 5 ha i anspråk. (Ny nettoareal blir då ca 90 ha). Eventuellt kan även forngårdshagen vid Gamla Upsala bytomt ingå.

Produktion av KRAV-mjök (godkänd av Kontrollföreningen för ekologisk odling) avses byggas upp på gården. Kommunen bygger en modern lösdriftsladugård med plats för 45 mjölkkor. Kalvar och ungdjur inhyses i den gamla ladugården. Övergång till flytgödsel sker för att kunna sprida i växande gröda (maximalt kvävekretslopp).

Den nya ladugården (Bil 3) inbegriper en toppmodern "mjölk-grop" med datastyrd individuell mjölkning, med ergonomiskt riktig arbetsställning för bonden. En visningsgång för besökande, ex vis skolor och daghem är projekterad i byggnaden.

Ladugården har projekterats och kostnadsberäknats av Urd Johnsen, Arkitektjänst. Björksättra gårds nuvarande mjölkkvot kommer ej att räcka till den ökande produktionen.

Reglerna för ändring (ökning) av mjölkkvot är idag oklara. Eko-företag skall dock gynnas. Eventuellt måste kommunen som en engångsåtgärd köpa kvot ur den nationella reserven. Detta sker i så fall inom ram/budget.

Björksättra gård blir på detta sätt ett bärkraftigt jordbruk på lång sikt. Arrendet kommer att höjas.

2.1.2 BALINGSHOLMS GÅRD (Bil 4) blir av med markerna vid Gladö och kompenseras för detta genom att större delen av Balingsta gårds marker läggs till gården (ca 35 ha). Total areal blir då ca 65 ha inkl ca 10 ha hag- och naturbetesmarker.

Mjolkproduktionen baserad på 25-30 kor fortsätter. En viss del av Balingstas mark väntas tas i anspråk av en kvarvarande, men bantad hästverksamhet (16 hästar i nya stallet).

Ladugården på Balingsholm rustas upp och byggs till enligt ett förslag som har utarbetats av Arkitektjänst. (Bil 5)

Balingsholms gård beräknas på detta sätt ha goda förutsättningar att överleva som jordbruk på sikt. Ytterligare mark för

foderproduktion kan i framtiden komma i fråga.

2.1.3 BALINGSTA GÅRD (Bil 6) som förnärvarande är ett sidoarrende upphör som självständigt jordbruk och läggs ihop med Balingsholms gård. Marken används då i första hand för foderproduktion (vall och spannmål). En del av arealen (ca 15 ha) i första hand betesmark samt stallbyggnader, får disponeras av kvarvarande hästverksamhet. Det är angeläget att så stora delar som möjligt av den fuktiga/våta gräsmarken kring kärrområdet Bottnen betas.

Inriktningen bör vara att enbart ha hästar i det nya stallet. (16 platser finns där idag). Hästverksamheten kan antingen vara underordnad Balingsholms gård arrendator eller regleras direkt mellan kommunen och hästägarna.

2.1.4 LÖVSTA GÅRD är kommunens minsta arrendegård och ligger så att säga "mitt i stan". Eventuellt skulle gården kunna överleva som ett mindre "stadsintegrerat" jordbruk med hjälp av mark i Glömstadalen. Gårdens betesdjur (får) har idag stor betydelse för vidmakthållandet av omkringliggande kulturmiljöer (gravfält mm). Inga investeringar är aktuella.

2.1.5 LISSMA GÅRD bygger sin jordbruksdrift på försäljning av hö till zoo-affärer samt köttproduktion (biffkor och får). Gårdens nuvarande drift är mycket gynnsam ur naturvårdssynpunkt och kommunen bör verka för att den bibehålls. Reparationer utförs löpande, det är dock ej aktuellt med någon större investering. Lissma gård erhåller bidrag för viss betesmark från Länsstyrelsen.

2.1.6 KASTELLETS GÅRD är ett mindre jordbruk som har stor betydelse för naturvården, bidrag för vissa naturbetesmarker utgår från Länsstyrelsen.

Ett 20-tal kor av köttras (biffkor) är stommen i driften. Den gamla ladugården är dock undermålig i flera avseenden, bl a är gödselhanteringen ej godkänd. En ny ladugård för lösdrift på djupströbädd avses byggas. Ett förslag har utarbetats av Arkitektjänst. (Bil 7). Ambitionen är att hålla byggkostnaderna låga, genom att genomföra bygget som ett beredskapsarbete i kommunens regi. Detta sker inom ram/budget.

Ovan förslag avseende kommunens arrendegårdar har granskats av Hushållningssällskapet (jordbrukskonsult) och har "godkänts" ur företagsekonomisk och naturvårdsmässig synvinkel.

En snabb övergång till KRAV-produktion på Björksättra gård rekommenderas. (Bil 8)

2.1.7 Kostnad

- *Ny lösdriftsladugård uppföres på Björksättra. 2,4 Mkr budgeteras för projektet. Byggstart beräknas ske under 1996.*
- *Ladugården på Balingsholm byggs om för ungdjur samt inreds med nytt mjölkrum. Ny ligghall byggs till i vinkel mot befintlig byggnad. 0,9 Mkr budgeteras för projektet. Byggstart beräknas ske under 1997.*
- *Ladugård för lösdrift byggs på Kastellet. Bygget avses utföras som beredskapsarbete i kommunens regi inom fastighetskontorets budget.*

summa 3,3 Mkr

Ansvar

- *Kommunstyrelsen*

2.2 Kommunal naturvårdspeng mm

Som en åtgärd för att uppnå ovanstående mål föreslås i jord- och skogsbruksprogrammet att kommunen inrättar en sk "naturvårdspeng" som en ekonomisk stimulans vid öppethållandet av jordbrukslandskapet med bete samt för insatser för speciellt värdefulla skogsobjekt. I direktiven för åtgärdsplanen ingår att klarlägga kriterierna och omfattningen av naturvårdspengen.

Natur- och kulturlandskapet är en nationell tillgång som skall skyddas och vårdas. Den biologiska mångfalden och variationen i landskapet skall bevaras. I naturvårdslagens portalparagraf klargörs att naturvården är en såväl statlig som kommunal angelägenhet. Denna ansvarsfördelning klargörs därefter i de olika stödformer och skyddsarbeten som sker på nationell och regional nivå, där staten tar ansvar för rikets absoluta toppobjekt. För övriga värdefulla naturområden och objekt ansvarar kommunen.

Landskapsvårdsstöd

Länsstyrelsen utbetalar idag bidrag till jordbrukare som har mycket höga naturvärden på sina marker. Dessa bidragspengar räcker dock endast till ett fåtal riks- eller länsintressanta marker.

I Huddinge kommun uppfyller endast Lissmadalgångens fukt-betesmarker samt ett par betesmarker vid Kastellet's gård dessa kriterier i dagens läge.

Biotopskydd

För skydd av vissa skyddsvärda biotoper infördes 1991 en ny bestämmelse i naturvårdslagen (NVL), biotopskydd enligt NVL 21§. Denna innebär att det är förbjudet att skada naturmiljön inom särskilt angivna biotoper. Av naturvårds-förordningen (NVF) 19a-19c §§ framgår vilka biotoper som avses.

NVF 19a§ anger vilka biotoper på jordbruksmark som är automatiskt skyddade. Här anges alléer, pilevallar, stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar, småvatten och källor med omgivande våtmarker.

NVF 19b§ gäller för biotoper, mindre än fem hektar, som avgränsas av skogsvårdsstyrelsen. Här anges brandfält, lövbrännor, äldre naturskogsartade lövbestånd och ädellöv-skogsbestånd, örtrika allundar, ravinskogar, örtrika bäckdråg, urskogsartade barrskogsbestånd, ädellövsumpskogar, örtrika sumpskogar, äldre skogsbestånd, åsgranskogar, kalkbarrskogar, gamla hassellundar, rik- och kalkkärr, alkärr, myrholmar, källor med omgivande våtmarker samt ras- och bergbranter.

Skogsvårdsstyrelsen beslutar om ett område i skogen omfattas av biotopskyddet och avgränsar detta, exempelvis efter förslag från kommunekologen. Markägaren har om markanvändningen avsevärt försvåras efter att objektet avgränsats som biotopskyddsområde, rätt till ersättning. De statliga pengar som finns till detta är mycket begränsade och framför allt avsedda till ett fåtal läns- och riksintressanta objekt på privat mark.

NVF 19c§ gäller för biotoper, mindre än fem hektar, som avgränsas av Länsstyrelsen och som i vissa fall innebär ersättning till markägaren. Här anges rik- och kalkkärr, naturliga ängar och betesmarker, naturliga bäckfåror och ras- eller bergbranter. Även här kommer Länsstyrelsen i Stockholms län att prioritera länets toppobjekt (klass 1 och 2 i ängs- och hagmarksinventeringen) och här kan inte brukarna i Huddinge räkna med skötselbidrag knutet till biotopskyddet.

Natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (NOKÅS). Skogsvårdsstyrelsen handhar bidrag till aktiva åtgärder som skall gynna skogens växter och djur eller äldre kulturmiljöer.

Några exempel är anläggning av våtmarker, naturvårdsbränning, skogsbete, frihuggning eller hamling av gamla lövträd, uppröjning kring en kolarkoja med mera. Ägare till lantbruksenheter kan söka denna form av bidrag.

2.2.1 JORDBRUKSMARKEN

Den kommunala naturvårdspengen i odlingslandskapet skall användas för bevarande och restaurering av naturbetesmarker med höga naturvärden för växt- och djurlivet. För att uppnå dessa värden krävs bete. Naturvårdspengen skall vara ett villkorsknutet skötselbidrag för att öka betestrycket på vissa idag betade naturbetesmarker eller för att påbörja bete på idag ohävdade marker. Många marker som inte betas idag ligger en bit från gården eller har ett magert bete och har därför inte varit lönsamma att hävda för brukaren, men skulle med en ekonomisk stimulans kunna bli intressanta.

Det stöd som skall betalas ut skall följa motsvarande regler som Länsstyrelsen tillämpar idag med sitt Landskapsvårdstöd. För att erhålla naturvårdspeng skall brukaren teckna ett skötselavtal (Bil 9) med kommunen. I skötselavtalet framgår en rad åtgärder som skall uppfyllas, t ex regleras betestrycket, tillförseln av näringsämnen och kemiska bekämpningsmedel med mera.

Naturvårdspengen skall i första hand gå till privata markägare och endast undantagsvis användas till den mark som Huddinge kommun arrenderar ut och bonden betalar arrende för. Däremot kan kommunens arrendatorer erhålla naturvårdspeng om hagen ligger avsides och djuren måste transporteras dit eller om marken av andra skäl är olönsam. På kommunens mark bör kommunen i första hand göra markerna attraktiva för brukaren genom att till exempel bekosta stängsling och röjning.

2.2.2 SKOGSBRUKSMARKEN

Huddinge domineras av ett småskaligt skogsbruk med långtgående naturvårdshänsyn, vilket i många fall är positivt för mångfalden i skogsekosystemen. Av Huddinges samlade skogsmark ca 6 500 hektar, har hittills ca 275 hektar funnits ha sådana naturkvaliteter att de endast bör brukas med stor

hänsyn till naturvärdena, alternativt helt undantas från skogliga åtgärder. Inventeringar pågår och ytterligare skogsobjekt som har visat sig innehålla hotade, sårbara, sällsynta och hänsynskrävande arter kan bli aktuella. På Huddinge kommuns mark finns det kännedom om ca 170 hektar och hos övriga markägare (Stockholms stad, Domän, enskilda) finns ca 105 hektar. Skogsområdena är oftast små och har i snitt en yta på ca 3 hektar.

Kommunekologen kommer, ur naturvårdssynpunkt, att granska alla planerade skogliga åtgärder (tex röjningar, gallringar, avverkningar) på kommunens mark samt bevaka inkomma avverkningsanmälningar (ej röjningar och gallringar) från annan mark. Avverkningar som omfattar minst 0,5 hektar skall anmälas till Skogsvårdsstyrelsen minst sex veckor före igångsättandet. I samband med anmälan skall även anges vilka hänsyn till natur- och kulturmiljövårdens intressen som kommer att vidtas. I samband med anmälningarna har Skogsvårdsstyrelsen samt kommunekologen, som känner till de lokala förhållandena, möjlighet att ingripa.

Åtgärder kan vidtas enligt skogsvårdslagen (SVL) 30§ angående hänsyn till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen vid skötseln av skog, SVL 22-28§§ angående skötsel av ädellövskog samt enligt naturvårdslagen (NVL) 20§ angående samråd. För områden som inte ens klarar ett försiktigt skogsbruk och där nämnda lagrum inte är tillräckliga för att säkerställa naturvärdena används NVL 21§ om biotopskydd samt NVL 7§ om naturreservat. Dessa två sistnämnda lagrum innebär att marken avsätts för ett långsiktigt skydd. Skyddet följer fastigheten, även vid ägarbyte.

Huddinge kommun kan också teckna civilrättsliga avtal med markägaren, där markägaren erhåller ersättning för att avstå från vissa skogsbruksåtgärder. Dessa avtal löper maximalt på 50 år och är knutna till markägaren.

Huddinge kommuns mark:

Några av ovan angivna särskilt värdefulla skogsområden bör kunna avsättas som biotopskyddsområden.

Utplockning av aktuella objekt görs exempelvis av kommunekologen. Därefter handläggs detta av Skogsvårdsstyrelsen.

Kommunens egen mark förväntas avsättas utan ersättningsanspråk. För områden som ej uppfyller kriterierna att bli biotopskyddsområden, kan en åtgärd vara att avsätta dessa som små kommunala naturreservat, vilka handläggs av Huddinge kommun. Huddinge kommun har redan erhållit delegationsrätt av Länsstyrelsen för att bilda naturreservat. Dessa beslut om naturreservat blir av enkelt slag och bedöms ej innebära någon större arbetsbelastning. Förslag till beslut tas fram av kommunekologen. Kostnaden ligger inom ram/budget.

Övrig mark:

Om skyddsvärda objekt i annans ägo skall få ett varaktigt skydd måste även dessa avsättas som biotopskyddsområden eller naturreservat. Skillnaden från Huddinge kommuns egen mark är att det här kan bli aktuellt med intrångsersättning till markägaren, om den pågående markanvändningen avsevärt försvåras. Inköp av marken eller tecknande av civilrättsliga avtal är alternativ. Kommunekologen prövar om naturvärdena motiverar ett köp eller liknande i förekommande fall.

2.2.3 *Kostnad*

- *För jordbruksmarken beräknas det finnas behov av naturvårdspeng till 40 hektar. Naturvårdspengen skall utgöras av 1 500 kr/hektar naturbetesmark och är exklusive moms. För att klara detta krävs en årlig budget av 75 000 kr.*
- *För skogsbruksmarken föreslås att kommunen ställer medel till förfogande, ur anslaget för oförutsedda utgifter, för sk skoglig naturvårdspeng. Denna avses användas för akutinsatser för att hindra avverkningar, gallringar och röjningar i känsliga områden. Idag varierar inköpspriset mellan 10 000 och 40 000 kronor per hektar beroende av skogstyp (inklusive lantmäterikostnad). Någon preciserad budget kan ej anges.*

Summa 75 Tkr

Ansvar

- *Kommunstyrelsen*

2.3 Ridstigar i Gömmarområdet och på Balingstahalvön

Hästar och hästsport är ett stort och uppslukande intresse för många människor idag. Särskilt för flickor i skolåldern är det en uppskattad fritidssysselsättning, som också i många fall engagerar föräldrarna. Med hjälp av planering och konkreta insatser har Huddinge kommun stora möjligheter att vara en bra kommun att bo i för människor som också är intresserade av hästsport.

Hästhållningen innebär också att markerna hålls öppna genom bete och slåtter. Vallodling i samband med hästhållning bedrivs i de flesta fall extensivt utan konstgödsling eller bekämpningsmedel. Ofta används också små markbitar som av ekonomiska skäl inte går att använda för konventionellt jordbruk.

Ridning omfattas av allemansrätten. Dock ej organiserad ridning i skog och mark - här krävs samråd med markägaren. Allemansrätten bygger på hänsyn och gott omdöme, vare sig man rider, går eller åker skidor.

Kommunens inriktning avseende ridning framgår av jord- och skogsbruksprogrammet. Här anges bland annat att kommunen skall verka för att lösa problem som uppstår genom ridning i intensivt utnyttjade friluftsområden. Enligt direktiven för åtgärdsplanen ingår att "klara ut" ridstigar och eventuella restriktioner i övrigt för ridverksamheten.

Speciell kulturmiljöanalys/bedömning har genomförts av Sven-Gunnar Broström, arkeologiskt sakkunnig konsult, för att undvika att ridstigar dras genom områden med kulturlämningar. (Bil 10). Vid stakning skall arkeologiskt sakkunnig medverka vid de områden som bedömts som "heta" ur kulturmiljösynpunkt. Samråd har skett med Hembygdsföreningen, Länsstyrelsens kulturmiljöenhet och Riksantikvarieämbetet.

Samråd har vidare skett med Juringe ridsällskap, Gömmargårdens rid- och fritidsförening, Friluftsfrämjandet samt aktionsgruppen Rör inte min skog - Rädda Gömmarområdet.

2.3.1 GÖMMARENOMRÅDET

Föreslagna ridstigar inom Gömmarens naturvårdsområde har lagts in på bifogad karta (Bil 11).

Två principiellt olika upplägg har studerats i fält. Det ena har utgått från att ridstigarna anläggs/byggs i obanad terräng. Det andra från att i huvudsak befintliga stigar och viltväxlar nyttjas och där det enbart är fråga om nödvändig vegetationsröjning med eventuell extra förstärkning med slitlager i vissa lägen. Kostnadsskäl, natur-, kultur- och friluftsaspekter samt skoglig hänsyn talar för det andra alternativet även om vissa befintliga stigar därmed "öronmärks" för ridning. Gömmarenområdet genomkorsas dock av ett rikt förgrenat stignät.

Föreslagna ridstigar inom naturvårdsområdet omfattar en total längd av ca 13,8 km varav 4,4 km är befintlig gata/väg och möjliggör allt från små ridturer i slinga till förhållandevis långa ridutflykter inkl "Gömmaren runt". Ridstigarna har ej lagts ut på "millimetern". Slutlig stakning görs i fält inför vegetationsröjning. Utmed brandvägen utförs vid behov extra förstärkning av banketten. Naturvårdsområdet har i förslaget fortfarande "bäring" genom att jämförelsevis stora sammanhängande och ur natur-, kultur- och friluftssynpunkt intressanta områden blir avlysta från ridverksamhet och därmed får möjlighet till önskvärd utveckling.

Skötselplanen för Gömmarens naturvårdsområde anger särskilda ridstigar vilket ger att all ridning inom naturvårdsområdet är hänvisad till föreslagna ridstigar och därmed förbjudet på andra håll i området. Fri ridning på slåttervall kan få ske efter eventuell överenskommelse med brukaren. Överträdelser skall beivras. Som stöd för ett sådant agerande skall naturvårdsområdets föreskrifter åberopas. För den organiserade hästhållaren avses regler för ridningen skrivas in i arrendeavtalet.

2.3.2 BALINGSTAHALVÖN

Förslaget till ridstig ligger inom Orlångens naturvårdsområde som för närvarande är under inrättande. Ridstigen har lagts in på bifogad karta (Bil 12).

Till skillnad mot Gömmarområdet är detta förslag i högre grad ett tjänstemannaförslag. Någon naturlig samarbetspartner i likhet med Juringe Ridsällskap finns inte idag. Ambitionen är dock att så snart som möjligt få igång samarbete med organiserad hästhållare.

Förslaget som i sin helhet ligger på kommunal mark, omfattar en total längd på 6,7 km varav 1,5 km väg och utgår från samma grundprinciper som vad gäller Gömmarområdet. Dock med den skillnaden att Orlångens naturvårdsområde (förslag september 1994) är betydligt större, ligger mera perifert och inte

har haft så påtagliga problem med ridningen. Förbud mot ridning föreslås här enbart inom särskilt avgränsade områden. Syftet är här, att kanalisera, styra ridningen och på så vis "dränera" omgivningarna. För organiserad hästhållare avses regler för ridningen skrivas in i arrendeavtal. En utvärdering framöver får visa om en komplettering /bearbetning av det nu skisserade förslaget skall göras med en längre slinga.

2.3.3 *Kostnad*

- *Fastighetskontoret ser det som angeläget att det praktiska arbetet med vegetationsröjning och skyltning av ridstigar enligt ovan angivet förslag snarast kommer igång. Detta bör ske genom fastighetskontorets försorg och i samråd med berörda kommundelsförvaltningar. Förslagets art och utformning är sådant att kostnaderna utslaget på 2-3 år bör kunna rymmas inom fastighetskontorets budget.*

Ansvar

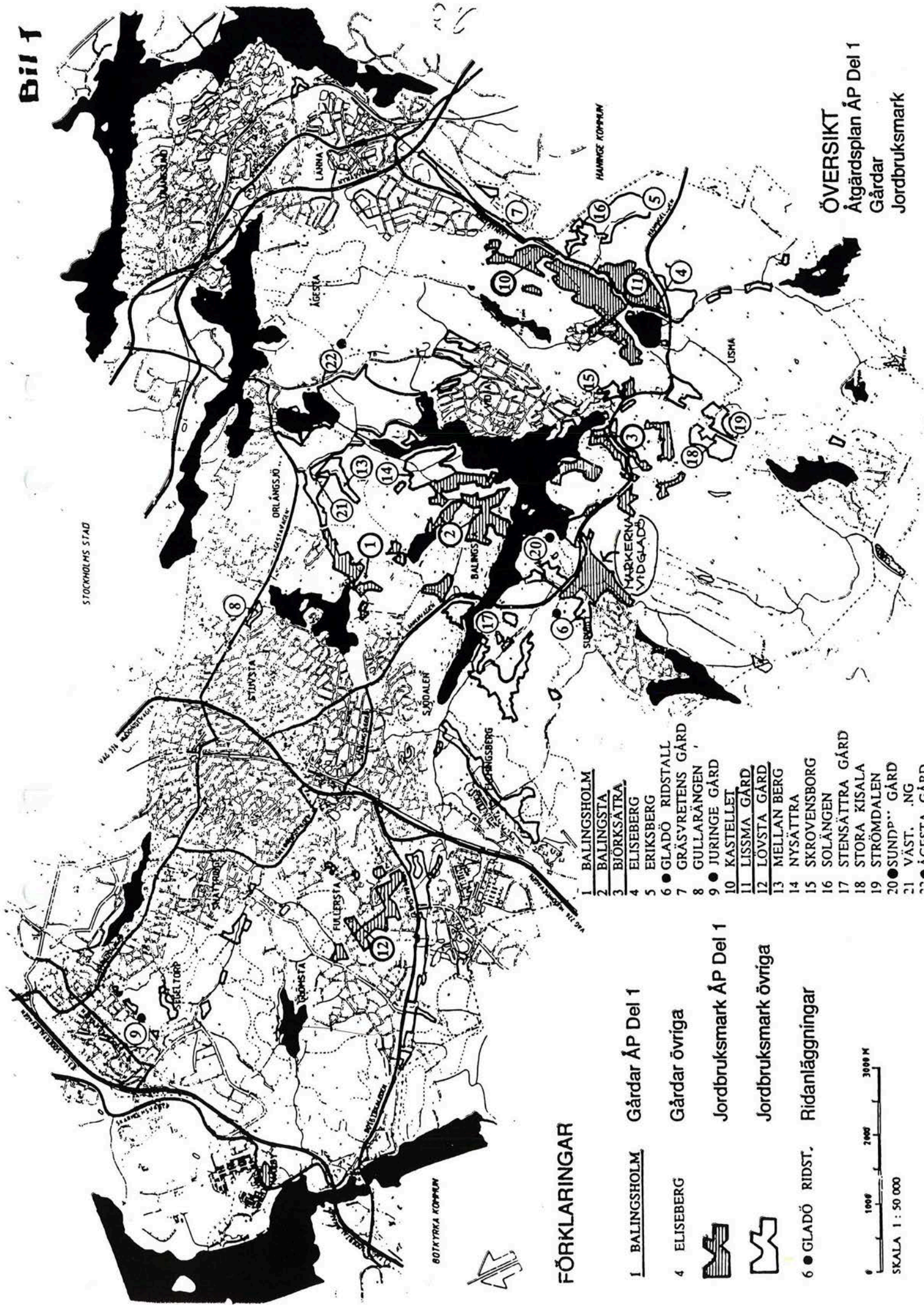
- *Kommunstyrelsen*

FASTIGHETSKONTORET
Skogs- och naturvårdssektionen

PROJEKTGRUPPEN FÖR
ÅTGÄRDSPLAN FÖR
JORD- OCH SKOGS-
BRUK

Lars Heins
Förvaltare

Perry Sörensen
Projektledare

FÖRKLARINGAR

- 1 BALINGSHOLM
- 4 ELISEBERG
- 6 ● GLADÖ RIDST.
- 1 BALINGSHOLM
- 2 BALINGSTA
- 3 BJÖRKSÄTRA
- 4 ELISEBERG
- 5 ERIKSBERG
- 6 ● GLADÖ RIDSTALL
- 7 GRÄSVREITENS GÅRD
- 8 GULLARANGEN
- 9 ● JURINGE GÅRD
- 10 KASTELLET
- 11 LISSMA GÅRD
- 12 LÖVSTA GÅRD
- 13 MELLAN BERG
- 14 NYSÄTTRA
- 15 SKROVENSBERG
- 16 SOLÄNGEN
- 17 STENSÄTTRA GÅRD
- 18 STORA KISALA
- 19 STRÖMDALEN
- 20 ● SUNDP" GÅRD
- 21 VÄST. NG
- 22 ÅGESTA GÅRD

ÖVERSIKT
Åtgärdsplan ÅP Del 1
Gårdar
Jordbruksmark

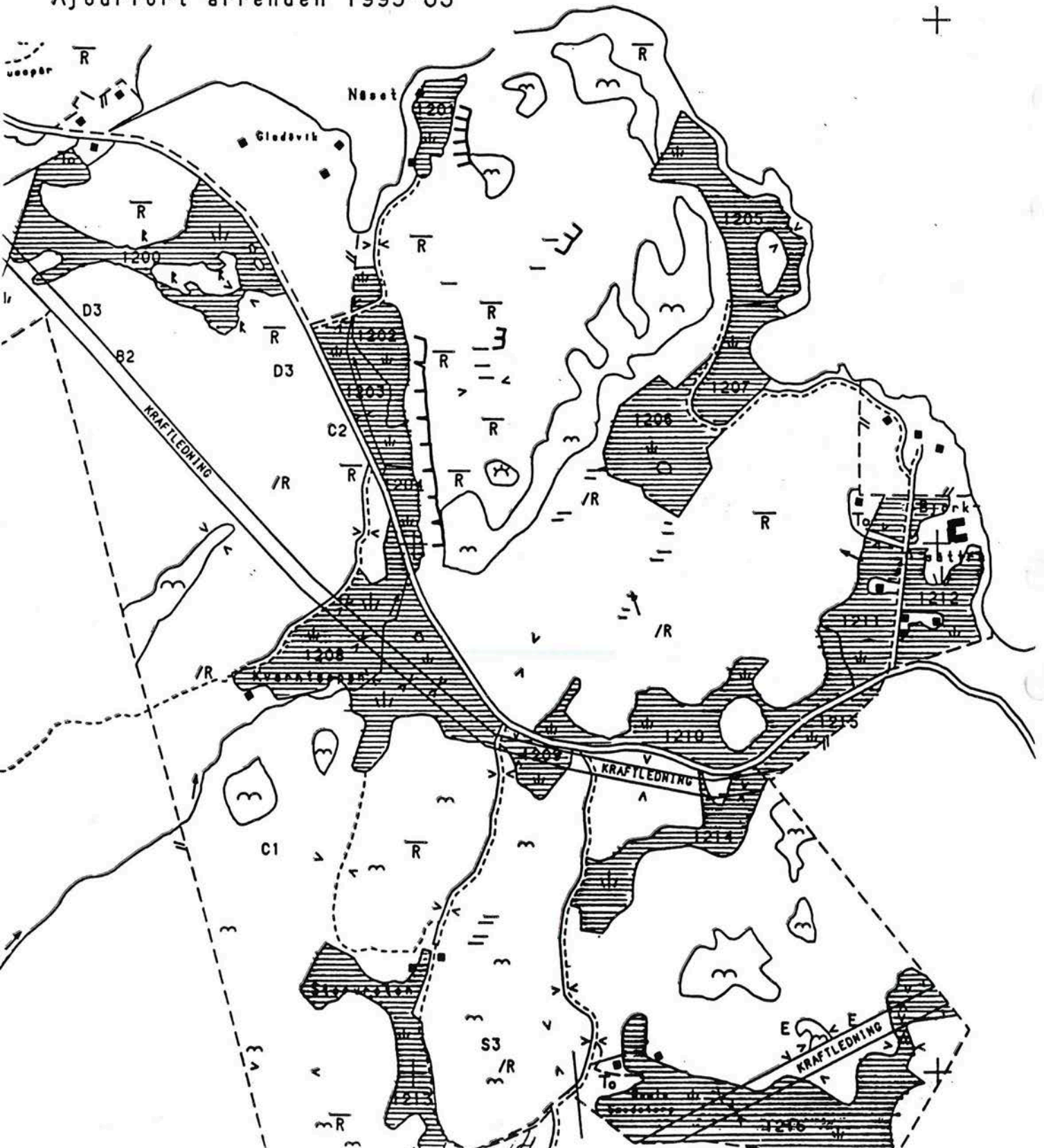
Karta 05: Gladø, Sundby

Skala 1: 10 000

Ekoblad : 10I 2e, 3e, 2f, 3f

Ajourført arrenden 1995-03

Orlangen

Arrenden 1995-03
Huddinge kommun

Reviderad 950411

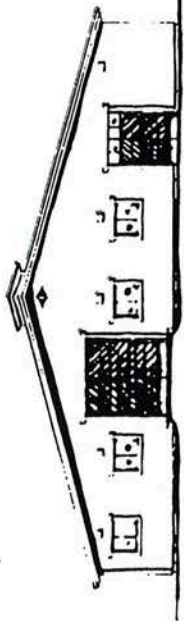
BJÖRKSÄTTTRA

Arrendeavdelning	Hektar	Karta
1200	5.38	5
1201	1.07	"
1202	1.45	"
1203	2.54	"
1204	0.80	"
1205	3.64	"
1206	3.64	"
1207	1.98	"
1208	8.47	"
1209	1.02	"
1210	4.44	"
1211	2.74	"
1212	2.62	"
1213	3.21	"
1214	3.05	"
1215	1.06	"
1216	9.02	"

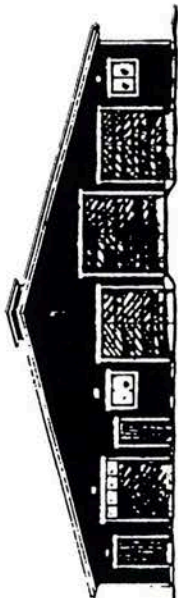
SUMMA

56.13

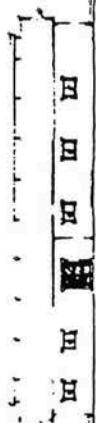

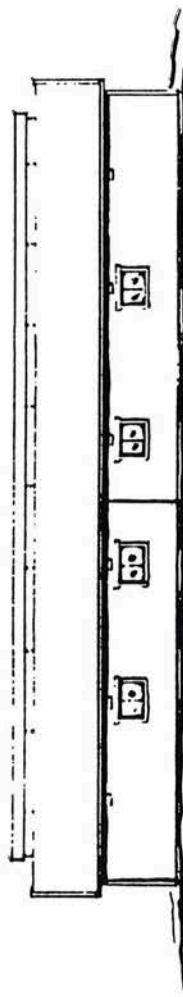
FASAD MOT SÖD

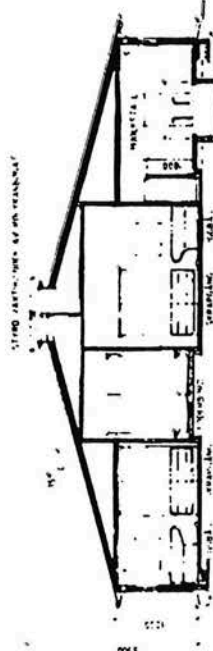
FASAD MOT SÖD

FASAD MOT NÖR

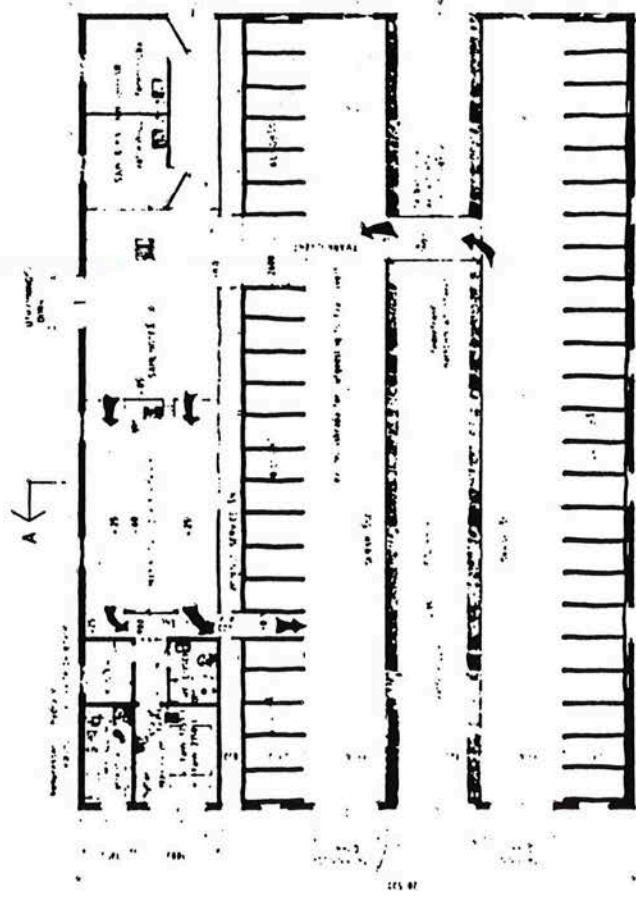

SEKTION 3-3

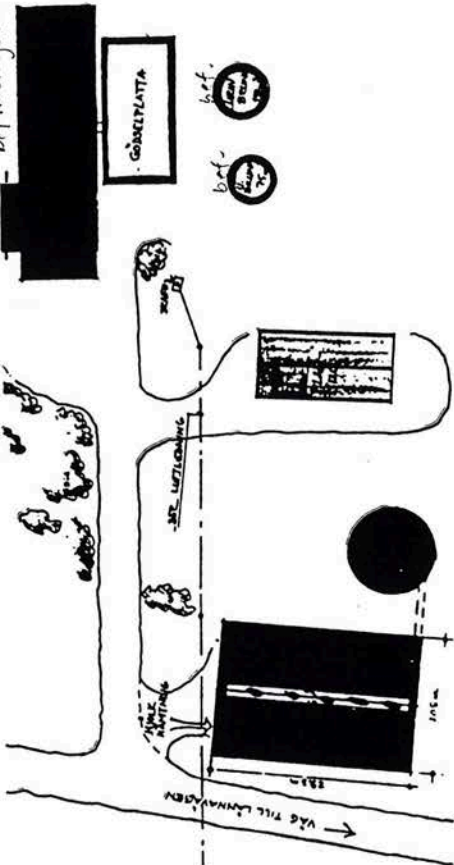

SEKTION 3-3

bef. ladvägar

SITUATIONSPLAN

SITUATIONSPLAN

96

MATERIALFÖRSLAG TILL NY LADUGÅRD, BJÖRKSÄTTRA

VARM LÖSDRIFT

GOLV/FODER-BORD	Cirka 100 - 120 mm armerat betongplatta K30, SUS- och DUS-säkrad.
SOCKEL	1.000 mm höga betongelement, tjocklek 200 mm, med 80 mm cellplastkärna.
STOMME	3-ledsramar av limträ placeras på betongsockelns krön med c/c 4.000.
YTTERVÄGG	22 x 170 mm stående panel, 19 x 45 mm lockjäkt, vindskydd, 120 mm isolering (EKO-fiber alternativt mineralull), 10 mm lantbruksplyfa (gul plastad plywood).
INNERVÄGG	95 mm regelvägg med 10 mm lantbruksplyfa på båda sidor. Samtliga innerväggar placeras på 150 mm hög betongsockel.
TAK	Isolerat takutförande med bärande stomme lika som i kall lösdrikt: Takåsar 45 x 195 mm, c/c 600, beklädda med fibercementskivor alternativt plåt, vindskydd. Mellanrummen mellan åsarna isoleras med EKO-fiber alternativt mineralull. Innertak av 22 mm spontad panel alternativt 10 mm plastad lantbruksplyfa. Ventilerad taknock (typ växthusnock), bredd 1.200 mm täckt med klar polykarbonat.
PORTAR	Isolerade slagportar och gångdörrar av trä, typ GEBO.
FÖNSTER	2-glasfönster av trä med förseglad isolerglaskassett, lantbruksmodell av typ Westers Byggtä.
HÄNGRÄNNOR OCH STUPROR	Av plastbelagd plåt. Varmförzinkade snörasskydd över portar.
INREDNING	Foderfront, liggbåsinredning och grindar av varmförzinkat stål.

KALL LÖSDRIFT

GOLV	100 - 120 mm armerad betongplatta med 1.000 mm nivåskillnad för djupströbädd 1.000 mm bred foderkrubba av betong K40, platsgjuten eller prefabricerad.
SOCKEL	Vid isolerade ytterväggar (kring serviceavdelningen) placeras väggen på gjuten sockel (alternativt kantbalk) 150 mm över färdigt golv. Cirka 300 mm höga sockelplintar av betong för limträstommens pelare.
STOMME	3-ledsramar av limträ placeras på betongsockelns krön med c/c 4.000.
YTTERVÄGG	22 x 170 mm stående panel (klyvsågad yta) på liggande reglar 45 x 145 mm, c/c 800. Minst 15 mm luftspalt.
INNERVÄGG	120 mm regelvägg, fullt isolerad med EKO-fiber alternativt mineralull och på båda sidor klädd med 10 mm lantbruksplyfa. Samtliga innerväggar placeras på 150 mm hög betongsockel.
TAK	Takåsar 45 x 195 mm, c/c 600. Fibercementskivor skruvas i åsarna. Ventilerad fast taknock, bredd 1.200 mm täckt med klar polykarbonat, sidor klädda med galvaniserat putsnät, maskvidd 10 x 10 mm.
PORTAR	Oisolerade skjutportar av trä. Till servicedel isolerade träportar och gångdörrar av typ GEBO.
FÖNSTER	I kall del: enkelglasfönster av trä, lantbruksmodell av typ Westers Byggträ. I isolerad del: 2-glasfönster av trä med förseglad isolerglaskassett, lantbruksmodell av typ Westers Byggträ.
HÄNGRÄNNOR OCH STUPRÖR	Av plastbelagd plåt. Varmförzinkade snörasskydd över portar.
INREDNING	Platsbyggt foderstaket av trä, 45 x 195 mm hyvlat virke. Fyllningar i boxsidor och grindar av 45 mm tjockt virke alternativt 22 mm plyfa.

6/6 - 94

BJÖRKSÄTRA GÅRD, NY VARM LÖSDRIFT
KALKYL FÖR 45 KOR

MARKARBETEN, SCHAKT	94.230
VÄGAR & PLANER	<u>37.808</u>
	122.038
GRUND & GOLV	393.725
ÖVERBYGGNAD	<u>882.462</u>
	1.276.187

UTGÖDSLING + TVÄRKULVERT (15.000 + 35.000) 50.000
(ALT. MANUELL TRUCK 19.000:-)

FLYTGÖDSELRUNN N. PUMPGROP STAKET LEDN. MM. 192.100
(NEDGRÄVD)

INSTALLATION

EL	94.935
VENTILATION	87.500
INV. VVS	<u>74.280</u>
	256.715
UTV. VÄ+INFILTRATION	45.850

STALLINREDNING LIGGRÄS + FÖDERFRONT ETC 113.100

MJÖLKSTALL 2x5 FISKEN 300.000
(EV. VÄRMEÅTERVINN. PÅ TANK 27.000)

2366.690.

2/6-94. BJÖRKSÄTRA GÅRD, KALL LÖSDRIFT FÖR 45 KOR ②
ÖVERSLAGSKALKYL SAMMA PLANLÖSNING

MARKARBETEN VÄGAR PLANER 132.038

ISOLERAD BYGGNAD
INKL. INSTALLATIONER 1.091.700
154m² ISOL. MJÖLKUM PERSONAL MJÖLKSTALL

KTV. VA + INFILTR. 45.850

STALLINREDN. 113.100

MJÖLKSTALL 2x5 300.000

FLYTGÖDSSELBRUNN

192.800
1.875.488

FULLFODERVAGN 150.000

10 KOR 90.000

SPRIDARVAGN, FLYTG. 100.000

Bil 4

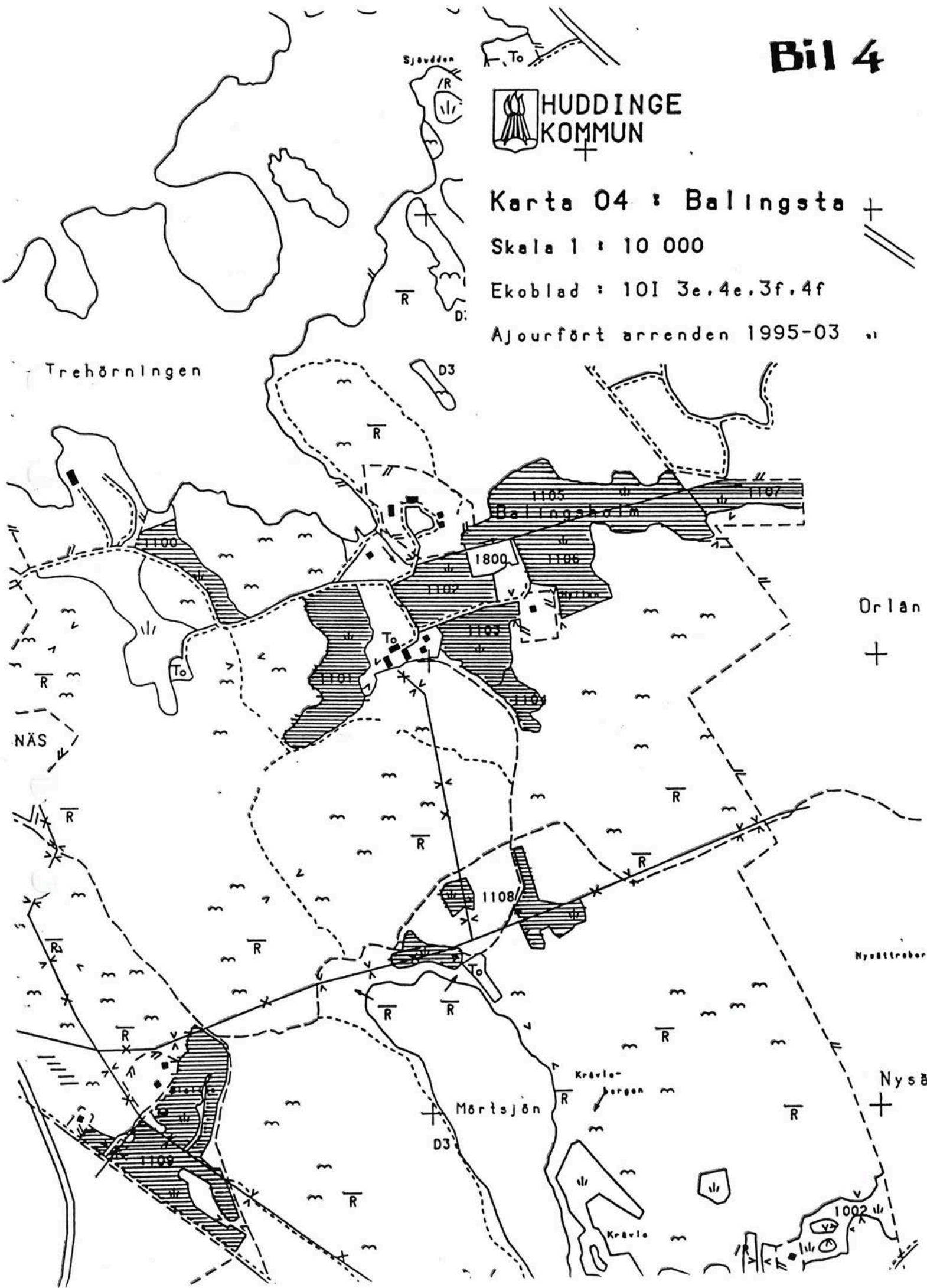
HUDDINGE
KOMMUN

Karta 04 : Balingsta +

Skala 1 : 10 000

Ekoblad : 10I 3e.4e.3f.4f

Ajourfört arrenden 1995-03

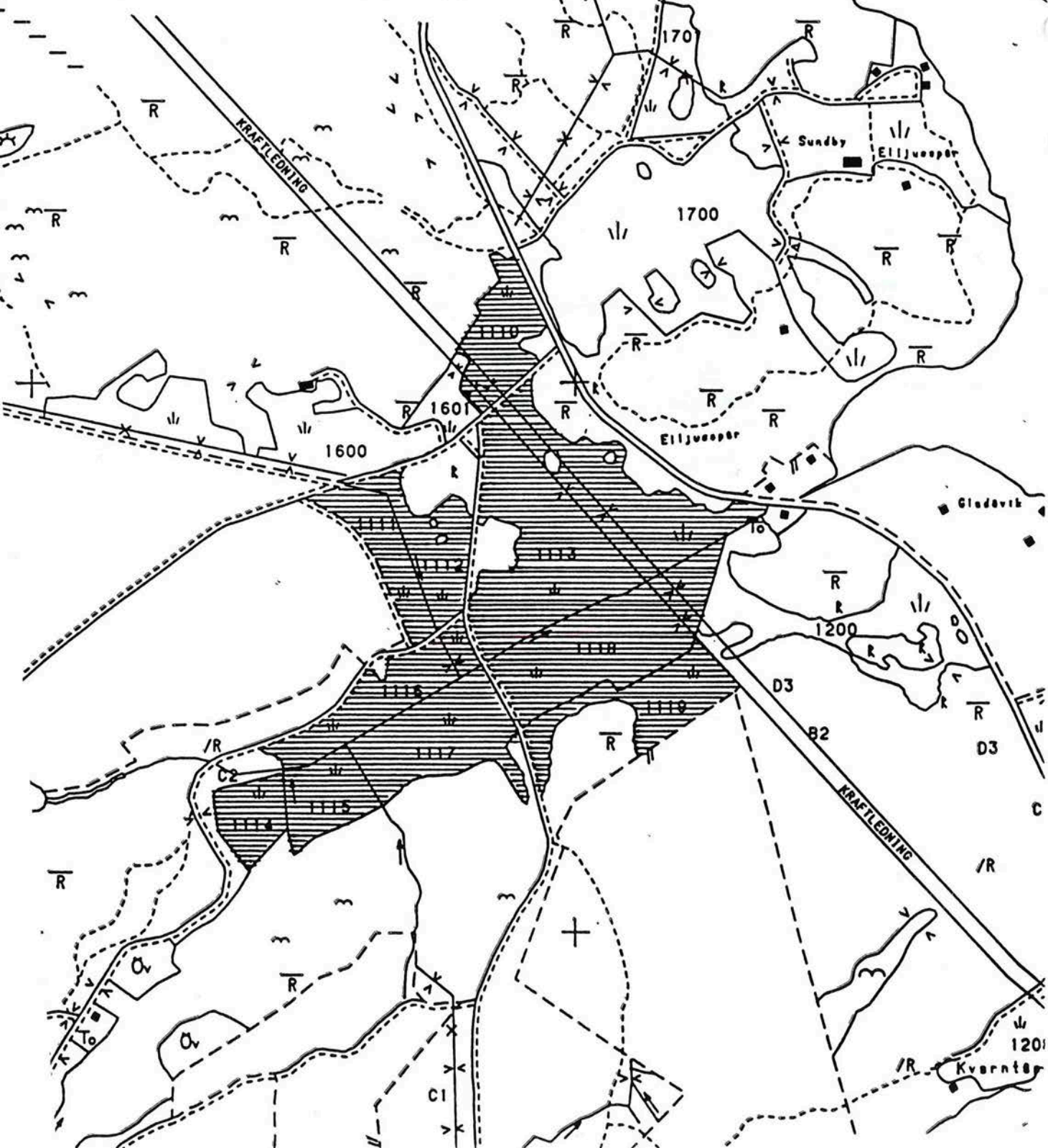

Karta 05: Gladö, Sundby

Skala 1: 10 000

Ekoblad : 10I 2e, 3e, 2f, 3f

Ajourfört arrenden 1995-03

BALINGSHOLM

Arrendeavdelning	Hektar	Karta
------------------	--------	-------

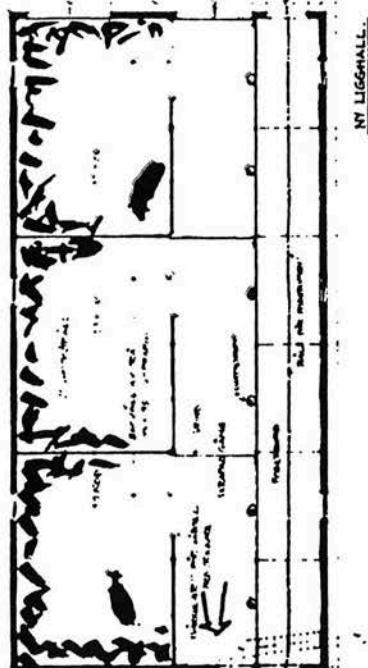
1100	1.51	4
1101	3.69	"
1102	2.40	"
1103	2.22	"
1104	0.74	"
1105	4.28	"
1106	4.41	"
1107	1.41	"
1108	2.62	"
1109	5.85	"
1110	2.68	5
1111	2.16	"
1112	2.38	"
1113	12.04	"
1114	1.56	"
1115	2.01	"
1116	3.09	"
1117	4.27	"
1118	6.22	"
1119	3.07	"

} MARKERNA VID GLADÖ

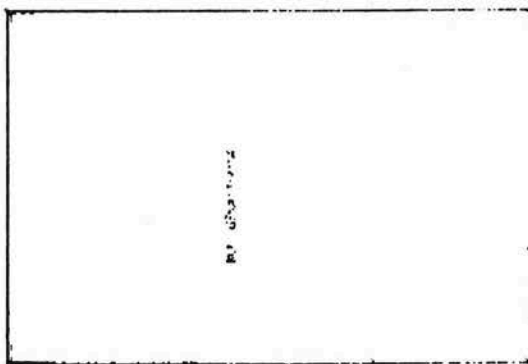
SUMMA

68.61

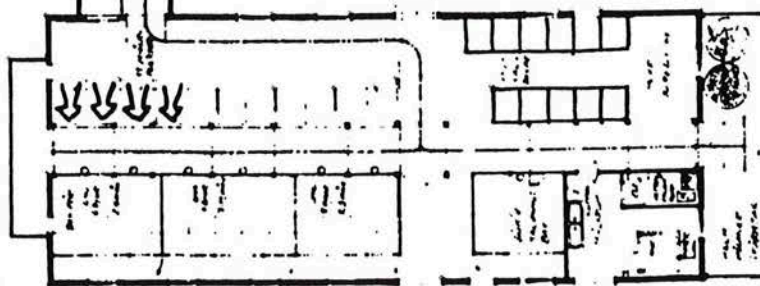
110

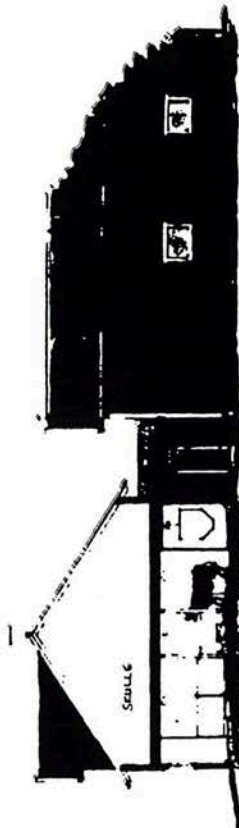
NY LIGGMALL

NY LIGGMALL

BEF. LADUSKED

SEKULLE

SEKULLE

DUNSKHOLMSGÅRD
HÖRNINGE, VESTMANLÄN
SKISGRÖNSLÄG
33 HJÄNKOR

ARKITE

12/6-95

SITUATIONSPLAN

**PRELIMINÄR KOSTNADSKALKYL
BALINGSHOLM, HUDDINGE KOMMUN**

1995-06-13

KOSTNADSKALKYL, NY OCH OMBYGGNAD BALINGSHOLMS GÅRD,
HUDDINGE KOMMUN
NY LIGGHALL

SCHAKT OCH FYLLNING

		PRIS	MÄNGD		
byggnad	m ²	123:-	298,5	m ²	36715:-
tillägg 0,2	m ²	12:-	746	m ²	895:-
förstärkningslager	m ³	125:-	105	m ³	13125:-
bärlager	m ²	20:-	105	m ²	2100:-
slitlager	m ²	12:-	400	m ²	4800:-
					<u>57635:-</u>

GRUND

dränering	lm	140:-	82	lm	11480:-
btgsockel b=200, h=1300	m ²	750:-	77,8	m ²	58350:-
sula b=1000, h=300	lm	300:-	38	lm	11400:-
btg skrapgång	m ²	1000:-	14,64	m ²	14640:-
foderbord btg	m ³	1000:-	11,7	m ³	11700:-
sidor (=sockel)	lm	150:-	54,8	lm	8220:-
asfalt	m ²	100:-	156	m ²	15600:-
					<u>131390:-</u>

VÄGGAR

av trä oisol	m ²	500:-	288	m ²	144000:-
skjutportar	m ²	714:-	21	m ²	14994:-
					<u>158994:-</u>

TAK

hängrännor	m	180:-	54,8	m	9864:-
snörasskydd	m	18:-	3	m	54:-
takstolar och beklädnad	m ²	330:-	370	m ²	122100:-
					<u>132018:-</u>

EL

undercentral	st	4000:-	1	st	4000:-
lysrörsarmaturer	m ²	95:-	297	m ²	28215:-
utv Hg armatur 125W	st	5000:-	1	st	5000:-
jordfelsbrytare	st	1700:-	1	st	1700:-
eluttag 2 st	st	500:-	2	st	1000:-
					<u>39915:-</u>

INREDNING

foderfront	m	500:-	24	m ²	12000:-
elvattenkoppar	st	1500:-	6	st	9000:-
vattenutkastare	st	2200:-	1	st	2200:-
vattenledning	m	65:-	50	m	3250:-
					<u>26450:-</u>

UTGÖDSLING

tvärkulvert med hydraulisk tryckare					45000:-
-------------------------------------	--	--	--	--	---------

Pris totalt, exkl moms

591402:-

OMBYGGNAD BEFINTLIG LADUGÅRD

RIVNING

mjölkrum, båsallar, foderbord	m ²	300:-	45	m ²	13500:-
-------------------------------	----------------	-------	----	----------------	---------

INREDNING

ungdjurs- och sjukbox	m	900:-	27,8	m	25020:-
foderfront	m	700:-	15,7	m	10990:-
vattenkoppar	st	600:-	7	st	4200:-
foderkrubba	st	600:-	1	st	600:-
kalvboxar (finns?)	st	1300:-	11	st	<u>14300:-</u>
					55110:-

NYTT MJÖLKRUM

väggar	m ²	220:-	32,5	m ²	7150:-
dörr	st	2000:-	1	st	4000:-
diskautomat ?					18000:-
tankdisk ?					18000:-
slutenhet ?					10000:-
flyttning vacumpump kompressor					5000:-

VVS

diskbänk etc					7000:-
hydrofor 500 l					7800:-
tankflyttning					5000:-
vattenpump ?					5000:-
VVB flyttning					1500:-
vacumpump flyttning					2500:-

EL

lysrörsarmatur	m ²	95:-	240	m ²	22800:-
elcentral	st	4000:-	1	st	4000:-
eluttag	st	500:-	5	st	2500:-
kraftuttag 63 Amp	st	5000:-	1	st	<u>5000:-</u>
					34.300:-

125250:-

UTGÖDSLING

skrapssystem i rännor	m		29	m	50000:-
ny port 16x22					<u>5000:-</u>
					55000:-

Pris totalt, exkl moms

235360:-

NY FODERBEREDNING

GRUND

plintar	m	600:-	9	m	5400:-
dränering	m	140:-	20	m	2800:-
makadam	m ³	150:-	4	m ³	600:-
asfalt	m ²	100:-	40	m ²	<u>4000:-</u>
					17800:-

VÄGGAR

av trä osiol	m ²	500:-	36	m ²	18000:-
--------------	----------------	-------	----	----------------	---------

TAK

hängränna	m	180:-	10	m	1800:-
snörasskydd	m	18:-	10	m	180:-
takstolar och beklädnad	m ²	330:-	60	m ²	<u>19800:-</u>
					21780:-

EL

lysrörsarmatur	st	1000:-	2	st	2000:-
----------------	----	--------	---	----	--------

Pris totalt, exkl moms

59580:-

Ny ligghall

591.402:-

Ombyggnad ladugård

235.360:-

Ny foderberedning

59.580:-

Pris totalt exkl moms

886.342:-

För projektering, besiktning och kontroll brukar %-påslaget vara ca 2-4%.

HUDDINGE
KOMMUN

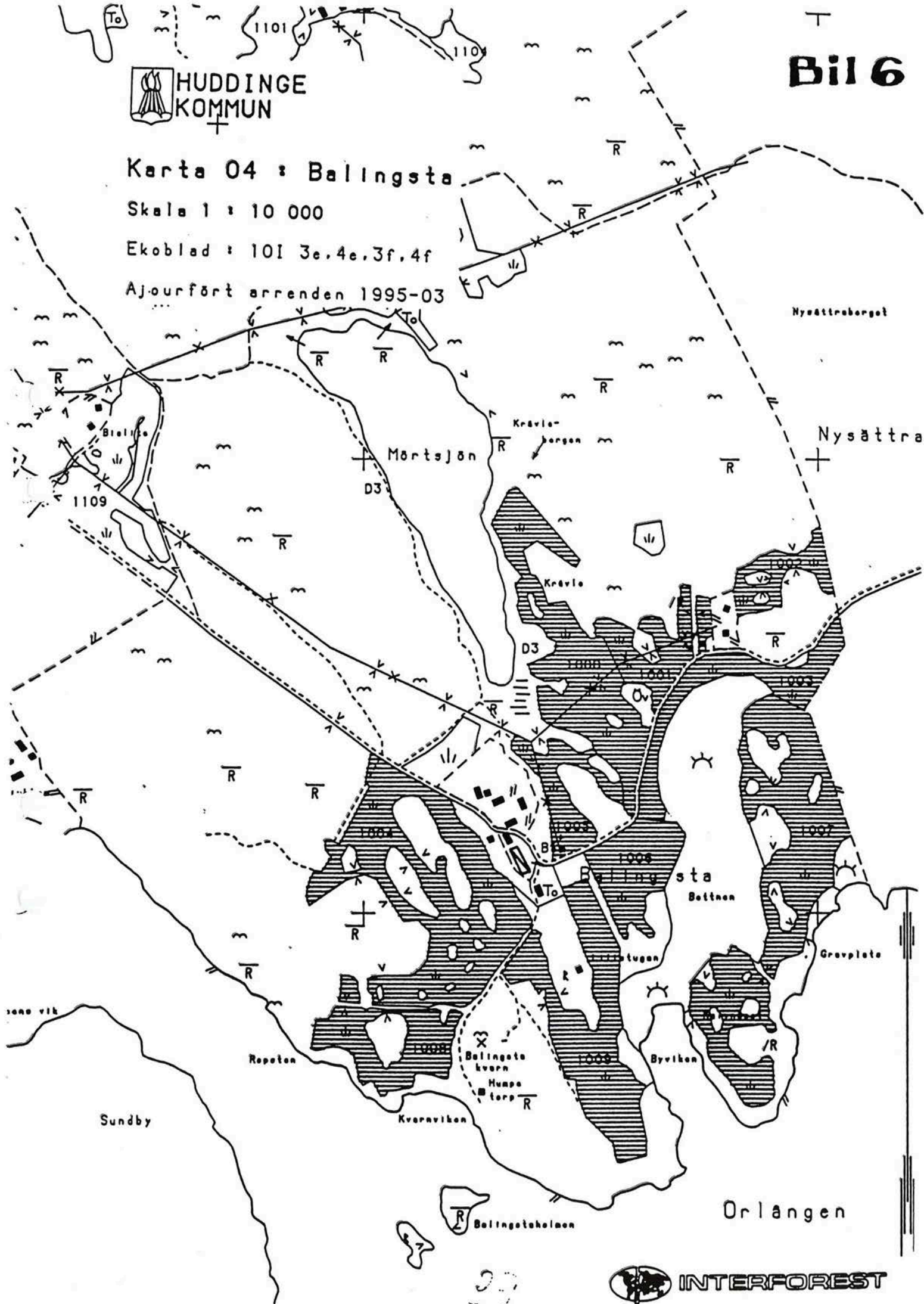
Bil 6

Karta 04 : Balingsta

Skala 1 : 10 000

Ekoblad : 10I 3e, 4e, 3f, 4f

Ajourfört arrenden 1995-03

INTERFOREST

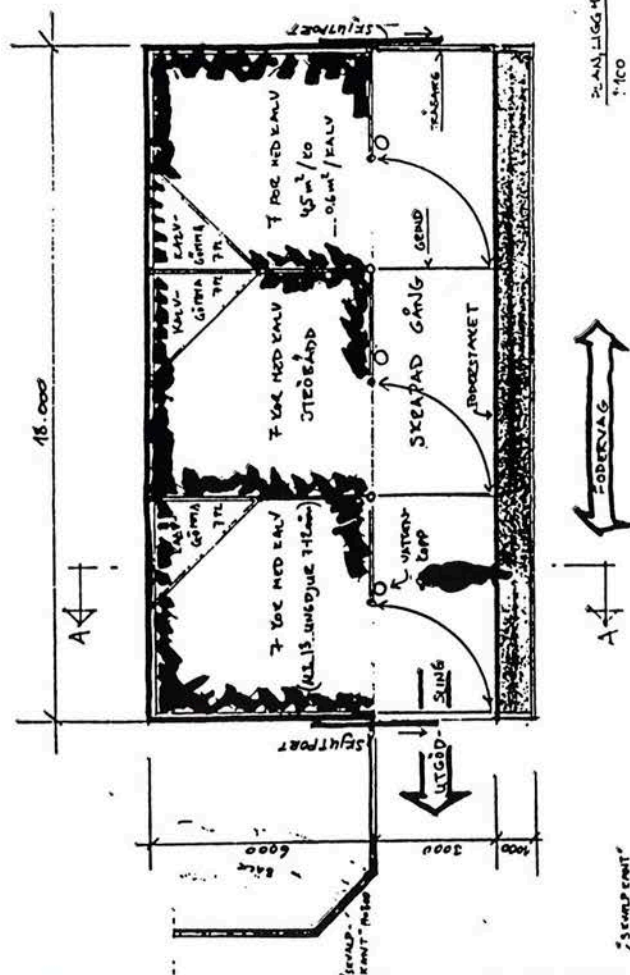
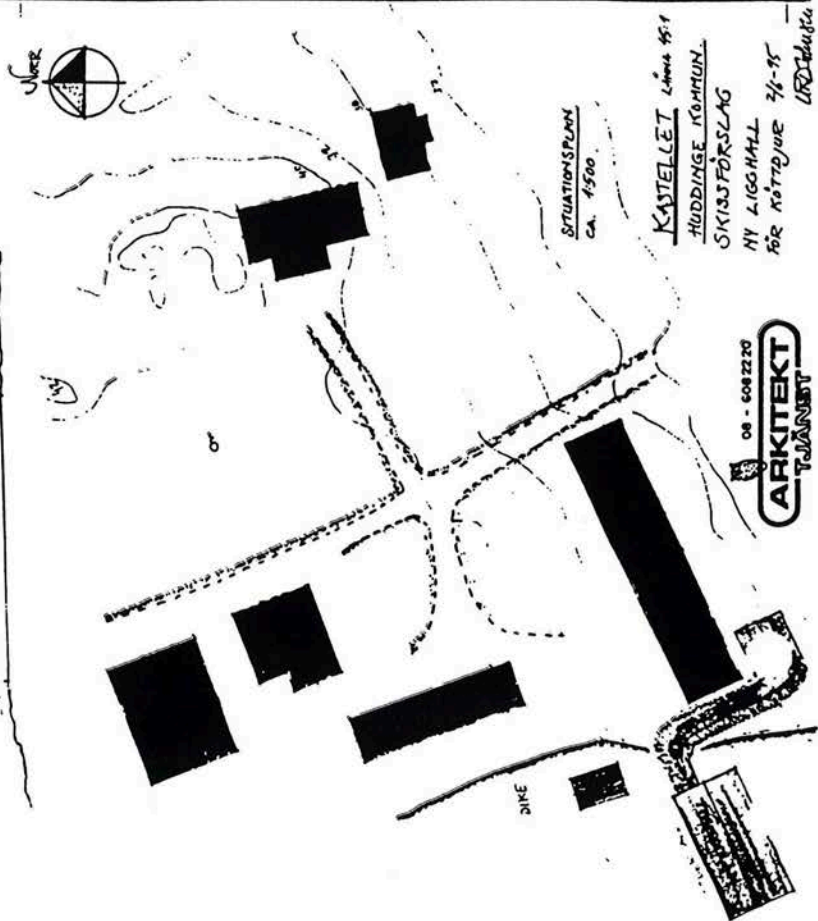
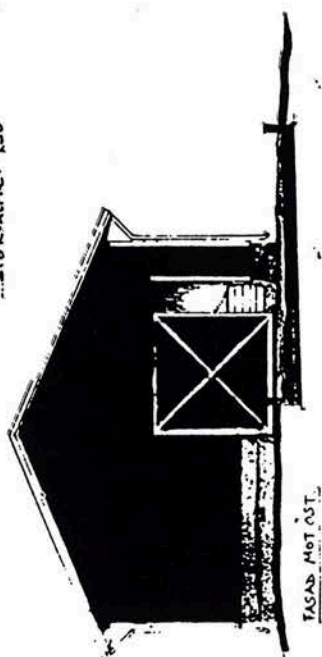
Arrenden 1995-03
Huddinge kommun

Reviderad 950411

BALINGSTA

Arrendeavdelning	Hektar	Karta
1000	7.36	4
1001	2.69	"
1002	1.66	"
1003	3.38	"
1004	9.88	"
1005	2.31	"
1006	3.25	"
1007	10.35	"
1008	3.51	"
1009	6.72	"
SUMMA	51.11	

4/0

SEMPER

DIKE KULVEZTERAT
UNDEK KÖRVÄGEN

$$\frac{2 \times 10^{-16} \text{ g}}{1 \text{ CO}}$$

SITUATIONS PLAN
CA. 1:500.

KASTELLET Linn 45:1
HUDDINGE KOMMUN.
SKISFÖRSLAG
NY LIGNHALL
FÖR KÖTTJUR 2/6-75
1874

08 - 606 72 70
ARKITEKT
TJÄNSTER

**PRELIMINÄR KOSTNADSKALKYL
KASTELLET, HUDDINGE KOMMUN**

1995-06-08

ÖVERSIKTLIG KOSTNADSKALKYL, NY LIGGHALL KASTELLET
HUDDINGE KOMMUN, 95-06-08

SCHAKT OCH FYLLNING		PRIS	MÄNGD	
byggnad	m ²	123:-	162 m ²	19926:-
tillägg 0,2	m ²	12:-	162 m ²	1944:-
förstärkningslager	m ³	125:-	200 m ³	25000:-
bärlager	m ²	20:-	200 m ²	4000:-
slitlager	m ²	12:-	400 m ²	4800:-
				<u>55670:-</u>
GRUND				
dränering	lm	140:-	60 lm	8400:-
btgsockel b=200, h=1300	m ²	750:-	45 m ²	33750:-
sula b=1000, h=300	lm	300:-	35 lm	10500:-
asfalt	m ²	100:-	162 m ²	16200:-
				<u>68850:-</u>
VÄGGAR				
av trä oisol	m ²	500:-	126 m ²	63000:-
skjutportar	m ²	400:-	18 m ²	7200:-
				<u>70200:-</u>
TAK				
hängrännor	m	180:-	36 m	6480:-
snörasskydd	m	18:-	8 m	144:-
takstolar och beklädnad	m ²	330:-	280 m ²	92400:-
				<u>99024:-</u>
EL				
undercentral	st	4000:-	1 st	4000:-
utvändig jordkabel	m	41:-	30 m	1230:-
lysrörsarmaturer	m ²	95:-	162 m ²	15390:-
kraftuttag 63A	st	5000:-	1 st	5000:-
utv Hg armatur 125W	st	5000:-	1 st	5000:-
jordfelsbrytare	st	1700:-	1 st	1700:-
eluttag 2 st	st	500:-	1 st	500:-
				<u>32820:-</u>
INREDNING				
foderkrubba - bord	m ²	400:-	18 m ²	7200:-
foderfront	m	500:-	18 m	9000:-
elvattenkoppar	st	1500:-	3 st	4500:-
vattenutkastare	st	2200:-	1 st	2200:-
vattenledning	m	65:-	50 m	3250:-
				<u>26150:-</u>

Pris totalt, exkl moms

352714:-

För projektering, besiktning och kontroll brukar %-påslaget vara ca 2-4%.

HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPET
i Stockholms och Uppsala län

Bil 8

Uppsala 1995-05-16

UTREDNING MED FÖRSLAG ANGÅENDE HUDDINGE KOMMUNS ARRENDEGÅRDAR

Mats Pettersson, ekonomirådgivare

Gösta Roempke, rådgivare i ekologiskt lantbruk

Annika Sällvik, byggnadsrådgivare

UTREDNING MED FÖRSLAG ANGÅENDE HUDDINGE KOMMUNS ARRENDEGÅRDAR

SAMMANFATTNING AVSEENDE KOMMUNENS ARRENDEGÅRDAR	3
VILKEN INRIKTNING ÄR LÄMPLIG PÅ JORDBRUKEN I HUDDINGE KOMMUN	3
BAKGRUND OCH UPPDRAG	3
VAD INNEBÄR EU OCH DEN NYA JORDBRUKSPOLITIKEN FÖR HUDDINGE KOMMUNS JORDBRUK?	4
BJÖRKSÄTTRA	6
EKONOMISKA BERÄKNINGAR	6
FODER OCH AREALÅTGÅNG FÖR BJÖRKSÄTTRA I EKOLOGISK ODLING	7
NYBYGGNAD AV LÖSDRIFSLADUGÅRD	10
FODERHANTERING	10
VISNINGSGÅRD	11
OMBYGGNAD AV GAMLA LADUGÅRDEN	11
KOMMENTARER OCH FUNDERINGAR TILL RITNINGEN	11
BALINGSHOLM	11
NYBYGGNATION	11
BALINGSTA	12
BRANDSEKTIONERING	12
LAGRING OCH SPRIDNING AV GÖDSEL	12
FODER	12
KASTELLET	13
KOMMENTARER OCH FUNDERINGAR TILL RITNING	13
BILAGOR	

Sammanfattning avseende kommunens arrendegårdar

- Valldominerade gårdar med djur är att föredra ur många aspekter.
- Uppmuntra gårdar som lägger om till ekologisk odling (KRAV-godkända).

Björksättra gård

- Omläggning till ekologisk mjölkproduktion är lönsam
- För att säkerställa ett fortsatt bärkraftigt lantbruk bör ett nytt kostall byggas samtidigt som gårdens areal utökas.
- En större mjölkkvot måste köpas till gården. Detta kan dock ske tidigast 1996.
- Gården kan med fördel utnyttjas som visningsård i större omfattning. Det gäller dock att på olika sätt minimera smittrisen samt att säkerheten är god på gården.

Balingsholms gård

- Ladugården måste rustas och byggas till. En ny gödselbrunn krävs.

Vilken inriktning är lämplig på jordbruken i Huddinge kommun

- Valldominerade gårdar med djur, dvs mjölk-, nöt- eller fårgårdar (även hästgårdar), är att föredra ur bl a följande aspekter:
- Dessa gårdar använder oftast mindre mängder handelsgödsel och bekämpningsmedel än andra.
- De har också goda förutsättningar att snabbt lägga om till ekologisk produktion, se bilaga 1 "Omläggning till ekologisk odling".
- Gårdar där åkermark och hagmarker betas av djur är mycket positiva för bevarandet och utvecklingen av jordbrukslandskapets värden. Detta gäller både med avseende på naturvårdens, kultur, miljövårdens och friluftslivets intressen.
- Dessa gårdar, främst gårdar med mjölkproduktion, har en relativt stor omsättning och är därför lämpliga med tanke på möjligheter till sysselsättning och jordbruksföretagens långsiktiga överlevnad. Det ska dock påpekas att dessa djurgårdar också kräver funktionella ladugårdar, gödselvårdsanläggningar och övriga ekonomibyggnader, vilket ställer större krav på satsningar i form av investeringar från jordägaren.

Bakgrund och uppdrag

Huddinge kommun har under de senaste åren arbetat fram och antagit ett jord- och skogsbruksprogram. Följande långsiktiga mål för driften av kommunens jordbruk har lagts fast:

- Styra mot ett uthålligt sk ekologiskt jordbruk

- Bevara, men även där så är möjligt, utveckla jordbrukslandskapets värden avseende på naturvårdens, kulturmiljövårdens och friluftslivets intressen.
- Förvalta jordbruksegendomarna så att en för jordbruksföre tagen långsiktig utveckling och överlevnad säkras.

Med syfte att få fram analyser, kalkyler och konkreta råd avseende driften av, i första hand de större brukningsenheterna, Björksätra och Balingsholm/Balingsta har Hushållningssällskapet i Stockholms och Uppsala län anlitats.

Vad innebär EU och den nya jordbrukspolitiken för Huddinge kommuns jordbruk?

Mjölkgården

Allt hänger på hur stor mjölkkvot gården får, dvs hur mycket mjölk som får produceras på gården. Ett mycket byråkratiskt och konserverativt system har införts. En fördel finns dock nämligen att mjölkpriset sannolikt ligger kvar på ca 2,90 kr/kg, istället för att sjunka, pga överskott, ner till kanske 2,40 kr/kg.

De flesta mjölkbönder känner sig som förlorare i och med EU-inträdet, pga att de i de flesta fall ej kan utnyttja sin ladugård för fullt. Huvudregeln säger att man bara får producera den mängd mjölk som man i genomsnitt producerade under åren 1991, 1992 och 1993.

Många mjölkproducenter har ökat sin produktion sedan dess. Ökad kunskap och skicklighet medför varje år ökad genomsnittlig produktion med ett par procent. Svackor i produktionen kan ha förekommit under något av åren 91-93, pga t ex sjukdomar i mjölkbesättningen.

Alla de lantbrukare som ökat sitt koantal under de senaste åren drabbas också.

På t ex Björksättras gård har den duktige mjölkproducenten Otto Larsen bara fått en preliminär mjölkkvot på ca 200 000 kg. Detta räcker bara till knappt 24 kor, trots att Otto hela tiden haft ca 30 kor. Björksättra gårds möjligheter att få en större mjölkkvot är i skrivande stund mycket oviss. Dessutom innebär ekologisk mjölkproduktion oftast att mjölkavkastningen sjunker med 10-20%. Samtidigt höjs dock mjölkpriset med ca 40 öre/kg. Det går alltså att ha fler mjölkkor vid ekologisk produktion och ändå hålla sig inom gårdens tilldelade mjölkkvot.

Svingården

Påverkas ej på annat sätt än att fläskpriset sjunker pga ökad konkurrens. Foderpriserna, dvs spannmålspriset m m, sjunker något. Nettoeffekten för svingårdarna är sannolikt en viss försämring.

Spannmålsgården (i mellansverige)

Är en vinnare i samband med EU-inträdet, eftersom arealbidrag på ca 2100 kr/kg och trädesbidrag på ca 2600 kr/kg, betalas ut from 1995. Dessa

bidragsnivåer antas gälla åtminstone under den närmaste femårsperioden. Spannmålspriset kan förväntas sjunka något, men spannmålsgårderna är ändå en vinnare.

Nöt- eller fårgården

Vid uppfödning av handjur (ungtjurar, stutar m m), am-och dikor eller får och lamm så utgår djurbidrag. Nettoeffekten för dessa gårdar blir oftast positiv pga EU-inträdet, trots att framför-allt priset på nötkött sjunker något.

Ekologiskt lantbruk (se även bilaga 1)

De extra areal- och djurersättningar som nu införts till ekologiskt lantbruk inom ramen för EU's miljöprogram kommer att förbättra lönsamhet i ekologiskt lantbruk avsevärt.

Stöd till Landskaps- och naturvård

Här kommer ytterligare medel att anslås inom ramen för EU's miljöprogram.

BJÖRKSÄTTRA

Otto Larsen brukar gården Björksättra. Nuvarande produktion består av mjölkproduktion med ca 30 mjölkcor samt 50 ha växtodling.

Produktionen går bra, för närvarande produceras ca 250 000 kg mjölk per år (30 kor * 8600 kg). Den tilldelade mjölkkvoten är dock bara på drygt 200 000 kg, pga tidigare störningar i produktionen. Ansökan om högre mjölkkvot har lämnats in. Utgången är dock oviss. Sannolikt måste man köpa till en större mjölkkvot till ett institutionellt pris ur den nationella reserven. Detta kan dock göras först under 1996 då handel med mjölkkvoter blir möjligt.

Ladugården är gammal och orationell. En om- eller nybyggnation börjar bli nödvändig. En nybyggnad med plats för 45 kor i varm lösdrift planeras. En omläggning till ekologiskt sk KRAV-godkänt lantbruk planeras. En KRAV-godkänd mjölkproduktion med 45 kor kräver dock större areal. Möjligheten att utöka arealen finns sannolikt. T ex med markerna vid Gladö, som nu tillhör Balingholm (39,5 ha).

Ekonomiska beräkningar

7 st driftsplaner för Björksättra har upprättats, se bilaga 2-8.

Vilken driftsplan som blir aktuell på Björksättra styrs av de målsättningar och krav som gäller på kort respektive lång sikt. På kort sikt dominerar kravet att gården måste ge brukaren en rimlig försörjning.

Ett minimikrav på ersättning till eget arbete bör vara ca 200 000 kr. Beloppet innehåller sociala avgifter på ca 25%. Årsinkomsten motsvarar då ca 150 000 kr, som ska räcka till bostad, mat och övriga levnadskostnader. Kostnad för arbetarbostaden är lika med förmånsvärdet som i kalkylerna är upptaget till 54 000 kr per år. På längre sikt måste även krav på bättre arbetsmiljö och mer rationell produktion uppfyllas. En om- eller nybyggd ladugård är därför en nödvändig investering inom den närmaste framtiden.

Nedanstående sammanställning visar de olika driftalternativen och i vilken omfattning de uppfyller de uppställda målsättningarna och kraven.

Bil	Driftsalternativ	Ny eller befintlig ladugård	Behov av mjölkkvot (kg)	Extern arbetskraft (tim)	Eget arbete (tim)	Ers. till eget arbete (kr)
2	Konv prod, 24 kor,	50 ha, bef	206 400	avbytare 480	2146	164 000
3	Konv prod, 30 kor,	50 ha bef	258 000	avbytare 480	2600	238 000
4	Konv prod, 45 kor,	90 ha ny	378 000	anställd 2000	2762	181 000
5	Konv prod, 30 kor,	90 ha ny	252 000	avbytare 480	3214	170 000
6	Eko prod, 30 kor,	50 ha bef	216 900	avbytare 480	2775	286 000
7	Eko prod, 45 kor,	90 ha ny	320 850	anställd 2000	2774	221 000
8	Eko prod, 30 kor,	90 ha ny	213 900	avbytare 480	3133	181 000

Kommentarer och slutsatser

- En större mjölkproduktion, 45 kor istället för som nu 30 kor, kräver en helårs anställd på gården utöver brukaren själv.
- Den utökade arealen i bilaga 4, 5, 7 och 8 är 40 ha och har belastat kalkylerna med 725 kr/ha i höjt arrende.
- Nybyggnadskostnaden i bilaga 4, 5, 7 och 8 är på totalt 2 250 000 kr och har belastat kalkylerna med 45 000 kr i investeringsränta eller höjt arrende.
- Det enda alternativ som uppfyller målsättningarna både på kort och lång sikt är en ny ladugård med 45 kor och samtidigt KRAVgodkänd dvs ekologisk produktion, se bilaga 7. Detta förutsätter dock att tilläggsköp av mjölkkvot kan göras under 1996, så att gårdens totala mjölkkvot blir minst 320 000 kg.
- Omläggning till ekologisk produktion på gården bör under alla förhållanden göras snarast. Eftersom brukaren själv är intresserad av ekologisk produktion finns alla chanser till en framgångsrik omläggning. På de stöd som nu utlovats till ekologiska lantbrukare blir ekonomin i många fall bättre vid ekologisk produktion jämfört med konventionell produktion, se driftplanerna för konventionell produktion jämfört med ekologisk.. För närvarande under 1995, utgår 1600 kr/ha för både spannmåls- och vallproduktion i ekologisk odling utöver EU-bidragen till konventionellt lantbruk samt ytterligare ca 600kr/ha till vallodling per djurenhet, totalt 2200kr/ha vall.

Foder och arealåtgång för Björksättra i Ekologisk odling

För att kunna leverera ekmjolk skall korna utfodras och behandlas enligt KRAV:s regler som gynnar en långsiktigt hållbar produktion. Miljöanpassning och djuretik är mycket viktiga inslag. Reglerna för en mjölkgård sammanfattas som följer:

Fodret skall odlas utan handelsgödsel och bekämpningsmedel. Utsädet skall vara obetat.

För att klara detta krävs att minst 40 % av växtföljden är kvävefixerande det innebär en hög baljväxtandel i vallfodret.

Minst 50 % av fodret skall vara hemmaproducerat.

Målet är att 100 % av foderstaten skall vara KRAV-godkänd.

Idag får 10 % av foderstaten vara konventionellt inköpt (från 1/1 -97 gäller 5 %).

Vid omläggning (2 år) får dessutom 10 % vara konventionellt från egna gården.

Minst 50 % av dagligt ts-intag skall vara grovfoder.

Alla djur måste vara ute på bete under vegetationsperioden.

Liggplatsen får ej vara spalt.

Ett gott hälsotillstånd är en förutsättning.

Sjuka djur skall omgående tas omhand och ges erforderlig vård.

Ingen förebyggande rutinmässig medicinering är tillåten.

Karenstiden för mjölk är dubbla tiden , minst 2 dagar.

De egna djuren kan äta karensårsfoder och det är KRAV-godkänt.

Förslag på ekofoderstat mjölkcor (7.500 - 7.800 kg ECM)

(Siffrorna nedan är i kg ts för grovfoder och kg för spannmål).

	kg ts/ko och år	kg ts/kviga
Ensilage	2.500	1220
Hö	600	620
Bete	900	1100

	kg/ko och år	kg/kviga
Spannmål	1.750	550
Koncentrat	600 (10 % gräns)	100

Alternativ 1

Befintlig ladugård med 30 kor

Foderåtgång kor

Grovfoder: $3100 \times 30 = 93$ ton ts hö-ensilage

Spannmål: $1750 \times 30 = 53$ ton

Bete: $900 \times 30 = 7$ ton ts bete

Foderåtgång kvigor

Grovfoder: $10,5 \times 1840 = 19,3$ ton hö-ensilage

Spannmål: $10,5 \times 550 = 5,8$ ton

Bete: $10,5 \times 1100 = 11,5$ ton ts

Totalåtgång foder

Grovfoder: 112,3 ton ts

Spannmål: 58,8 ton

Bete: 18,5 ton ts

Arealåtgång alternativ 1

Växtföljden som rekommenderas till ekomjölksgrårdar är:

Spannmål (insådd)

Vall 1

Vall 2

Vall 3

Spannmål

Vallen kommer i medeltal över de 3 åren att avkasta 4.500 kg ts/ha och då är medräknat att klöver har en långsam etablering och att vall 3 kan behöva halvträdas. Höstvetesådd innebär också att det bara blir en vallskörd i 3:e årsvallen. Vårsåden kommer att avkasta ungefär 2,7 ton/ha och höstvet 3,2 ton/ha.

Arealbehovet blir: 26 ha vall

20 ha spannmål

13 ha beten (Vissa arealer kan skördas till grovfoder på försommaren)

Summa areal 59 ha

Alternativ 2

Nybyggnation av lösdriftsstall för 45 kor

Foderåtgång kor

Grovfoder: $3255 \times 45 = 146$ ton ts hö-ensilage

Spannmål: $1836 \times 45 = 82,7$ ton

Bete: $900 \times 45 = 40,5$ ton ts

Foderåtgång kvigor (35 % rekrytering)

Grovfoder 16 x 1840 = 29,4 ton hö-ensilage

Spannmål 16 x 550 = 8,2 ton

Bete 16 x 1100 = 17,6 ton ts

Totalåtgång foder

Grovfoder: 175,4 ton ts

Spannmål: 90,9 ton

Bete: 58,1 ton ts

Arealåtgång alternativ 2

Med samma förutsättningar som i alternativ 1 gällande odling och avkastning blir arealbehovet: 39 ha vall

31 ha spannmål

20 ha beten

6 ha träda (EU-krav för att erhålla spannmålsersättning).

Summa areal 96 ha

Åkerbetesarealen kan påverkas om det finns tillgång till naturliga beten. Detta gäller både för alternativ 1 och 2.

Nybyggnad av lösdriftsladugård

För att minska risken för läckage till sjön, möjliggöra utbyggnad och inte behöva kompromissa med utrymme bör en ny ladugård placeras uppe på höjden mellan ensilagesilo och väg.

Foderhantering

Otto vill även i framtiden utfodra med fullfoder. Fullfoderhantering medför mindre möjlighet till foderstyrning (en viss överutfodring sker), men kräver ingen datorisering.

Foderhanteringen bör göras rationell. Otto är van vid att arbeta mycket med foderberedning, men när en ny arrendator skall tillträda i framtiden krävs en rationell hantering. Lagringsfickor för ingredienserna till foderblandningen bör läggas i anslutning till den nya ladugården. Det är lättare att flytta foder till ungdjur och kalvar, eftersom de inte är så många och inte heller äter så mycket.

När en utökning av antalet kor görs kommer ytterligare lagringsutrymme för ensilage att behövas. Otto säger att de nuvarande plansilofacken räcker till ca 15 kor med rekrytering vardera. Ytterligare ett fack skulle alltså täcka ensilagebehovet för upp till 45 kor.

Visningsgård

Om gården skall användas som visningsgård bör planlösningen göras sådan att kontakt mellan besökare och djur minimeras p.g.a. smittrisen. Alternativt att endast del av ladugården görs till visningsavdelning.

En visningsgård kräver extra arbetsinsatser, samt att säkerheten är god. Inga besökare bör kunna komma i kontakt med utgödslingen när den är igång (inte ens av misstag). Gödsebrunnar skall vara täckta eller minst två meter höga.

Ombyggnad av gamla ladugården

All ombyggnad av ladugården förutsätter att den är gott skick vad gäller underhåll och hållfasthet. Den befintliga ladugården håller djurskyddslagens mått, men är mycket svår att mekanisera. En ombyggnad av ladugården blir dyr och kompromisser i lösningen måste göras, varför det inte är att rekommendera. I befintlig ladugård finns inte plats till flera mjölkkor, utan tillbyggnad. En ombyggnad av ladugården till annan produktion bör innefatta en förenkling och förbättring av foderhanteringen. Kraftfoder bör kunna lagras i någon del av ladugården.

Grisar skall ges möjlighet till utevistelse året om, om de är KRAV-godkända. Ladugården bör planeras så att grisar kan drivas ut och in enkelt.

Kommentarer och funderingar till ritningen

I ladugården bör ingången göras sådan att skobad och/eller stöveltvätt lätt kan sättas in. Utrymme för lagring av kross, för att förenkla foderhanteringen? Om inte skrapor installeras när skall utgödsling med traktor skötas? - Djuren måste hållas borta från gångarna för att traktorskrapning skall kunna göras, får alla djur plats i samlingsfållan? Hur skall korna drivas till mjölkningen sommartid? Förbi sjukboxarna? Planlösningen på lösdriften innebär "återvändsgränder", vilket inte är att rekommendera. Gruppindelning av korna kan göras, men svårigheter uppstår om alla grupper skall kunna mjölkas. Var skall Otto, bonden, gå ut och in till ladugården? - Genom mjölkkrummet, eller via visningsgången?

BALINGSHOLM

För närvarande inryms mjölkorna i en äldre båsladugård tillsammans med kalvar. Rekryteringsdjuren är uppstallade i en annan byggnad. Den äldre båsladugården måste byggas om p.g.a. att båspallarna inte håller måtten enligt djurskyddslagen (för kor över 650 kg 1,80 långa och 1,30 breda). Gångar, gödsel och foderbord är inte så breda att utrymmet kan tas därifrån.

Nybyggnation

En till- och nybyggnation är troligen nödvändig om antalet djur skall bibehållas, djurskyddslagen följas och arbetsmiljön hållas god. Det billigaste alternativet är troligen en kall ligghall. Ligghallen kan göras som djupströhall en billig

byggnad, men det krävs mycket halm. När bädden gödslas ut bör den läggas i stuka innan den sprids på åkern. En hall med foderliggbås eller liggbås kostar mera att bygga (inredningen) men är mindre arbetsam och halmkrävande. Såväl spaltgolv som skrapor kommer att ge flytgödsel. Då gården förnärvarande har fastgödsel behövs även en gödselbrunn byggas.

Mjölkning kan ske i den befintliga ladugården, den ena sidan om foderbordet kan användas som mjölkningsavdelning. Till ladugården drivs då djuren i omgångar binds upp, mjölkas varefter de drivs tillbaka ut igen. Efter mjölkning måste sedan såväl båsplatserna som drivningsgångar rengöras. Det kommer att bli arbets- och tidskrävande att sköta mjölkningen. Den befintliga ladugården kan även användas, till t ex kalvar, rekrytering samt sjuk- och kalvningsbox.

BALINGSTA

Häststallet på Balingsta är nybyggt och inrymmer 16 hästboxar, samt utrymme för foderlagring, sadelkammare och spolning etc. I anslutning till gården har nyligen en ridbana anlagts. För att skona terrängen i omgivningen kan ridstigar iordningställas i de områden där marken är känsligast samt där risken för upptrampning är stor. Ridstigarna förhindrar inte upptrampning, men koncentrerar dem.

Brandsektionering

Häststall skall vara brandisolerat ifrån utrymme med foder (skulle) och från maskiner (maskinhall). Brandskyddet skall hindra brand från att sprida sig TILL utrymmet med djur, under 60 minuter. Detta ställer även krav på att dörrar, portar och hönedkast är brandisolerade samt hålls stängda.

Lagring och spridning av gödsel

För häst krävs 8 månaders lagringskapacitet för gödsel i Huddinge kommun. Antalet hästar (som producerar gödsel) per hektar skall inte överstiga tre. Dvs stall med plats för 16 hästar behöver en gödselplatta som lagrar ca 155 m³ gödsel (t.ex. 1,5 meter högt på ca 150 m²). Gödselspridningsarealen skall vara minst 5,3 hektar.

Foder

Höskörden i området ligger på cirka 3 ton ts/hektar i första skörd och återväxten används till bete. Havreskörden kan beräknas till cirka 3 ton /hektar. En häst som tränas cirka en timme per dag behöver cirka 2 ton hö och 1 ton havre per år. Allt hö kan alltså odlas på 15 hektar, men större delen av havren behöver köpas in

Uppsala 1995-10-03

UTREDNING AV NYBYGGNADSFÖRSLAG PÅ HUDDINGE KOMMUNS ARRENDEGÅRD KASTELLET

Agronom Annika Sällvik

KASTELLET

Kommentarer och funderingar till ritning

För närvarande finns ca 10 köttdjurskor och en tjur i befintlig ladugård. För att kunna öka antalet djur och samtidigt minska arbetsbelastningen skall en ny lösdrift byggas. I den befintliga ladugården kommer dock fortfarande tjuren och eventuellt några ungdjur att finnas kvar.

Placering och vädersträck

I de flesta fall väljer man att placera den öppna långsidan mot syd eller väst, framför allt för att ta tillvara solinstrålningen. Enligt ritningen är öppningen placerad mot norr, enligt Allan Boman är detta eftersom det oftast blåser i från söder. Ytterligare en anledning kan vara för att den öppna långsidan skall ligga "mot" gården. Alternativa placeringar? (vriden 90°)

Djupströbädden

Enligt ritningen är hela hallen samma golvnivå. Detta gör att de alternativa användningar blir flera, men samtidigt att djupströbädden måste gödslas ut oftare. I de fall man anlägger en nedsänkt bädd blir "växhöjden" högre och utgödsling kan ske mindre ofta.

Grindarna mellan de olika boxarna måste göras så att de tål de tryck som såväl bädden som djuren ger.

Utgödsling av bädden kommer att ske från den skrapade gången, enligt ritningen. Detta medför att man måste svänga in i varje box. En bobcat eller motsvarande är att rekommendera, eftersom svängradien måste vara liten.

Allan Boman säger att djuren kommer att vistas på beten varje dag, varför utgödslingsarbetet kan ske utan att djuren är kvar i stallet, vilket är en fördel.

Gödsel mängder och lagring

Gödselmängder är svåra att uppskatta på grund av bädden till största delen kommer att bestå av halm. Man brukar räkna med att hälften av gödselen hamnar på den skrapade ytan och hälften i ströbädden. Den gödsel som hamnar på skrapgången är att betrakta som flytgödsel såvida inte halm från bädden skall tillsättas, då den blir som fastgödsel. För att kunna lagra gödselen på platta måste den vara fast. För att få gödselen fast kan kanten mellan bädd och skrapad gång göras så låg att korna tar med halm från bädden vid passage. Används andra strömedel är dessa ofta svårare att låta korna dra med sig.

Transport av gödsel från skrapad gång till gödselplatta med flytgödsel är svårt i skopa!

Vatten

Vattenkopparna bör placeras så att de EJ är åtkomliga för utgödslingstraktorn. Lämplig placering är därför kanske "i" väggen mellan skrapgång och ströbädd eller mellan foderkrubba och skrapgång. Vattenkopp i skrapgången medför dels risk för påkörning, dels blir arbetet svårare p g a flera hörn.

Eftersom byggnaden är oisolerad finns risk att vattnet fryser under den kalla årstiden. Risken kan minskas genom t ex cirkulerande vatten, elvattenkoppar etc. Viktigt är dock att om vattnet fryser skall det finnas möjlighet att tina de frysta ledningarna.

Utfodring

Utfodring av djuren kommer att ske med traktor och vagn eller motsvarande. För kunna styra fodergivan så att varje djur får lika mycket eller för att kunna ge något djur en större kraftfodergiva måste djuren kunna låsas fast. Det kan ske till exempel med hjälp av fånggrindar. Denna typ av grindar är dock mycket dyrare än ett enkelt foderstaket. Kostnaden för en viss överutfodring är lägre, men ständig.

Halm

Åtgången av halm i ströbäddar varierar kraftigt. Övberslagsmässigt kan dock halmåtgången uppgå till ca 10 kg per ko och dag.

Halmen skall enligt Allan Boman till stor del köpas in, det är då viktigt att tillräckligt med halm kan köpas in till en rimlig kostnad.

Lagring av halm kan ske utomhus, men då uppstår större lagringsförluster och kvalitén förändras. Halmlagring under tak är att föredra. Det är en fördel arbetsmässigt om halmen kan lagras

Sjukbox

Tjuren och en del ungdjur kommer enligt Allan Boman att stå kvar i den gamla ladugården. I anslutning till detta är det även lämpligt att anordna en sjuk- och kalvningsbox som vid behov kan uppvärmas.

Kostnadskalkyl

Vad jag kan bedöma så har Urd använt Kostnadsdata, som ges ut av jordbruksverket. Den anses som tillförlitlig. Det förutsätts delad eller mycket delad entreprenad, om general entreprenad används brukat det bli några procent dyrare.

Omläggning till ekologisk odling

Förutsättningarna för omläggning till ekologisk odling är idag goda. Marknaden efterfrågar ekologiska produkter i mycket större volymer än vad som kan tas fram.

Dessutom kommer ett stöd att utgå till all areal som odlas ekologiskt.

Marknaden

ARLA har idag 75 ekomjolkproducenter och har under våren haft en värningskampanj för att få in fler. Det är idag endast vissa butiker i storstäderna som får ekomjölken och det finns utrymme för en ökad produktion. Merpriset till producenter på ekomjolk är 40 öre per liter i ARLA.

Den ekonomiska föreningen Ekokött som handhar marknadsföring och försäljning av ekologiskt kött över hela Sverige får be intresserade butiker att vänta, då tillgången på kött inte tillnärmelsevis kan tillgodose efterfrågan. Det som framför allt efterfrågas är ekologisk ungnöt och gris. Ekoköttproducenter får en merbetalning på 5-10 kr/kg jämfört med konventionella kollegor.

Förmedling av ekologisk spannmål sköts via ECOTRADE i Enköping och man har idag beställningar som är fyra gånger större än vad som kontrakterats inför 1995. Några exempel på garanterade priser till lantbrukaren 1995 är: höstvet 1,54 kr/kg, malkorn 2,20 kr/kg och havre 1,45 kr/kg.

Även Saltå kvarn i Järna köper in ekologisk spannmål.

Även på ekologiska grönsaker är bristen stor och de svenska produkterna är oftast slut i början på året och det blir import av utländska ekogrönsaker från i första hand Holland.

Ekologiskt stöd

Stockholms län kommer till största delen att hamna i zon 2 med en ersättning på 1 600 kr/ha för ekologiskt odlad åkermark. Zon 1 erhåller 900 kr/ha. Undantaget från ekostöd är arealer som ligger i omställning eller uttagen areal (träda).

Dessutom tillkommer ett stöd för ekologisk djurhållning på 600 kr/ha för vall och bete på åkermark. Stödet utgår till moderdjur, det vill säga mjölkkor, dikor, tackor och getter och areal-kopplingen är 1 ko/ha.

Ersättningen till ett ha vall på en ekomjolkgård i zon 2 blir

2 200 kr.

Omläggningen

Vallgårdar

De bästa förutsättningarna att snabbt lägga om till ekologisk odling har valldominerade gårdar. Mjolk-, nöt- eller fårgårdar kan lägga om under gynnsamma förhållanden. Det viktiga på dessa gårdar är att så in nya vallar som blir baljväxtrika. Vall 1 på en ekologisk gård har ofta en rödklöverhalt på

mellan 70-80%. När baljväxthalten sjunkit till 40%, vanligen i 3:e årsvallen är det dags att bryta. Är klöverhalten för låg tär nämligen gräset i vallen på markens kväveförråd och den viktiga förfruktseffekten minskar. Övanstående gäller på fastmarksjordar. Vallar på mulljordar kan ha bara gräs och en längre ligg tid då kvävele-

ransen från marken är stor.

En vanlig växtföljd på en ekologisk vallgård är:

Spannmål med insådd
Vall 1
Vall 2
Vall 3
Spannmål

På den ekologiska gården odlas oftast mer havre än korn till fodersäd eftersom kornet är mer beroende av tidig kvävetillförsel.

Vallavkastningen sjunker med 10-15% jämfört med konventionell odling och det åtgår något större betesarealer.

Spannmålsavkastningen ligger på ca 3 ton/ha ekologiskt om den tidigare var 4 ton/ha.

För en mjölkgård innebär detta att det åtgår större arealer/ko än tidigare.

Djurintensiva gårdar

På gårdar med slaktsvin eller höns blir förändringen större eftersom växtföljden måste innehålla minst 30% vall. Vallen är ett måste även på denna gårdstyp i ekologisk odling för att klara växtnäringsförsörjningen. En vall med hög baljväxtandel kan fixera 2-300 kg kväve som kommer till nytta i efterföljande grödor. Skillnaden i avkastning beror på hur mycket växtnäring som köps in via foder. Växtföljdsexempel på en ekogrisgård:

Spannmål med insådd
Vall 1
Spannmål
Ärter (grisar)
Spannmål med insådd
Vall 1 (grisar)
Spannmål

Ekologiska grisar ska ha tillgång till grovfoder även vintertid t ex i form av ensilage.

Ekogrisar får ej hållas i konventionellt boxsystem utan skall ha tillgång till utevistelse året om. Under växtsäsongen skall grisarna vara ute på vallbeten eller i skogsmark.

Spannmålsgården

Även för den rena spannmålsgården krävs att minst 40% av växtföljden utgörs av baljväxter. (Ärter är också baljväxter.) Detta har tidigare gjort att ekonomin för ekologiska spannmålsgårdar varit kärv. Men trädeskravet med ersättning

och det ekologiska stödet förändrar förutsättningarna för denna gårdstyp högst avsevärt. Den totala spannmålsproduktionen från gården halveras på grund av grüngödslingsvall och lägre avkastning men det uppvägs av lägre kostnader och de högre priserna på ekospannmål. När dessutom ekostödet läggs till blir odlingen verkligt intressant, inte bara praktiskt utan också ekonomiskt.

Detta är ett växtföljdsexempel på en ekologisk spannmålsgård:

Spannmål (insådd)

Vall 1 (grönträda)

Spannmål

Ärter

Spannmål (insådd)

Vall 1 (grönträda)

Höstsäden avkastar 80% av tidigare konventionella skördar och vårsäden sjunker med 30-40% i avkastning beroende på jordart och förfrukt.

Arbetsstopparna i vårbruk och höstbruk minskar men skötseln av grüngödslingsvallarna kräver en del arbete under sommaren. Sammantaget innebär detta ett positivt utgångsläge för den ekologiska spannmålsodlingen inför framtiden.

Växtnäringen

Kvävebrist vid insådden gör att vallen kan få en baljväxtandel på över 90%. Det är inte säkert att efterföljande gröda klarar att ta upp dessa mängder kväve. För att undvika detta kan vall 1 bli karens och inte insåningsåret. Klen säd med klöver som växer igenom ger dåligt resultat både insåningsåret och efterföljande vallår.

Eftersträva därför en balans mellan klöver och gräs i de ekologiska vallarna. Vallodling med 50% klöver ger cirka 100 kg kväve netto per ha.

Ekologiska djurgårdar med egen foderproduktion får ett fosforunderskott på 5 kg per hektar och år. En ren spannmålsgård kan få mellan 6-10 kg i fosforunderskott per hektar och år. Vid stora underskott måste fosfor tillföras som stallgödsel, slam, slagg eller via krossade bergarter.

För den rena spannmålsgården är det viktigt att vallen sås in i spannmål, året innan grüngödslingen. Detta ger mycket större struktur och växtnäringseffekt än insådd av en ettårig grüngödslingsgröda.

Den snabba kvävefrigörelsen påverkas delvis av det nedplöjda materialets ålder. Nedplöjning av ett ungt spätt material ger större mängd lättillgängligt kväve.

Ogräsreglering

På fastmarksjordar är det sällan svårt med fröogräsen eftersom vallen håller tillbaka dessa. Många ettåriga grödor och stråsäd flera år i rad kan ge problem med bl a tistel.

En tät vall håller tillbaka fleråriga ogräs som tistel och kvickrot. Om vallen är gles kan det bli nödvändigt med en halvträda. På mulljordar måste vallen

dominera växtföljden och eventuellt kan insådd göras i grönfoder som slås tidigt eller i renbestånd.

EKONOMISK KALKYL

DRIFTSALTERNATIV: KONV 24 KOR, 8600 L FÖRETAG: BJÖRKSÄTTRA GÅRD

	TB kr			Djur och RK		Arbetsbehov, at	
Produktionsgren	antal enheter	per enhet	totalt	per enhet	totalt	per enhet	totalt
Mjölkcor (86001)	24	13505	324120	11800	283200	65	1560
Kvigor (24 mån)	8	3000	24000	13000	104000	25	200
Betesvall 30 dt	13	2800	36400	850	11050	5	65
Slåttervall 55 dt	18	4500	81000	2600	46800	17	306
Fodersäd 35 dt	13	3300	42900	1000	13000	10	130
Höstvete 50 dt	6	4800	28800	2600	15600	11	66
Betesmark	0	0	0	0	0	0	0
Träda			0		0		0
			0		0		0
			0		0		0
Halmbärgning 25 dt	8	900	7200	180	1440	4	32
Skog			0				0
			0				0
Körslor, övr intäkt			0				0
Underhållarbeten			10000				67
Driftsledning			0				200
			0				
Hyrer, arrenden			0				
SUMMA			554420		473650		
Kalk bostadsförm.			54000				
SUMMA			608420				2626
Samkostnader			348375				
LÖNEFÖRMÅGA			260046	Arbtim:	2626	Timlön	99,0
Avbytare			96000	480 tim	*	200 kr/tim	
ERS FAM. ARBETE			164046				
Kalk. räntekostn			129638				
K kostn fam.arb			214567	2146 tim	*	100 kr/tim	
FÖRRÄNTNING			79117	FÖRRÄNTNINGS	PROCENT:		

BIDRAGSKALKYL

Mjölkkko(ensilage)

=====				
INTÄKTER	KVANT	A-PRIS	KRONOR	RÖRELSEKAPITAL
=====				
Mjölkk 4%	8600	2,9	24940	
Livkalv	1	1165	1165	
Kött utslagsko	0,35	6000	2100	
=====				
SUMMA INTÄKTER			28205	
=====				
SÄRKOSTNADER				
Kalvfärdig kviga	0,35	10000	3500	
Mjölknäring	1	160	160	160
Hö	900	1,3	1170	1170
Ensilage	1500	1,3	1950	1950
Fodersäd	2000	1,1	2200	2200
Kokoncentrat	900	2,5	2250	2250
Mineralfoder	1	120	120	120
Bete	1000	1,3	1300	1300
Strömedel	750	0,4	300	300
Semin och kontroll	1	550	550	550
Diverse kostnader	1	1200	1200	1200
Arbete	65	120		7800
=====				
SUMMA SÄRKOSTNADER			14700	19000
=====				
TB 1			13505	
=====				

sid 2

SAMKOSTNADER

K O S T N A D E R

VISSA

SÄRKOSTNADER

Nu-

värde

%

Avskr. %

Ränta

%

Underhål

Summa

Fastigheten			0		0		0	0
Tillskottsmark			0		0		0	0
Ins i ek för			0		0		0	0
Bef. drifts. byggn.			0		0		0	0
Bef övr byggn			0		0		5000	5000
			0		0		0	0
Gödselpl o brunn	0		0		0		0	0
			0		0		0	0
			0		0		0	0
Brukarens bostad			0		0		5000	5000
Övriga bostäder			0		0		0	0
			0		0		0	0
Markanlägggn			0		0		0	0
			0		0		0	0
			0		0		0	0
Maskiner	500000	12	60000	13	65000	5	25000	150000
Inventarier	60000	10	6000	13	7800	10	6000	19800
Avgår Uh i BK			0		0		0	0
SUMMA			66000		72800		41000	179800

Arrende	35000
Mask.hyror(exkl BK	2000
Främ arbete	5000
Driv och smörjm.	10000
Personalkostn	0
El exkl. bostad	10000
Bokf. porto, tel	10000
Bil	10000
Försäkringar	15000
Övrigt	10000

SUMMA	107000	TOTAL SUMMA SAMKOSTNADER	286800
-------	--------	--------------------------	--------

BERÄKNING AV FODERBALANS		FODERBEHOV FÖR		SUMMA
	MÄNGD	Mjölkkö	Kvigor	
SPANNMÅL KG	75500	48000	5000	53000
ENSILAGE, HÖ OCH		0		0
BETE KG TS	138000	82000	25000	107000
		0		0
HALM KG				0

BERÄKNING AV ORGANISATIONSINTÄKT

ANT

INT/ST

SUMMA

			0
			0
ÖVR	0	0	0
TOTALT			0

EKONOMISK KALKYL

DRIFTSALTERNATIV: KONV 30 KOR, 8600 L

FÖRETAG: BJÖRKSÄTTTRA GÅRD

	TB kr			Djur och RK		Arbetsbehov, at	
Produktionsgren	antal enheter	per enhet	totalt	per enhet	totalt	per enhet	totalt
Mjölkcor (86001)	30	13505	405150	11800	354000	65	1950
Kvigor (24 mån)	10,5	3000	31500	13000	136500	25	262,5
Betesvall 30 dt	15	2800	42000	850	12750	5	75
Slåttervall 55 dt	20	4500	90000	2600	52000	17	340
Fodersäd 35 dt	11	3300	36300	1000	11000	10	110
Höstvete 50 dt	4	4800	19200	2600	10400	11	44
Betesmark	0	0	0	0	0	0	0
Träda			0		0		0
			0		0		0
			0		0		0
Halmbärgning 25 dt	8	900	7200	180	1440	4	32
Skog			0				0
			0				0
Körslor, övr intäkt			0				0
Underhållarbeten			10000				67
Driftsledning			0				200
			0				
Hyrer, arrenden			0				
SUMMA			641350		576650		
Kalk bostadsförm.			54000				
SUMMA			695350				3080
Samkostnader			361765				
LÖNEFÖRMÅGA			333586	Arbtim: 3080	Timlön 108,3		
Avbytare			96000	480 tim	* 200 kr/tim		
ERS FAM. ARBETE			237586				
Kalk. räntekostn			141998				
K kostn fam.arb			260017	2600 tim	* 100 kr/tim		
FÖRRÄNTNING			119567	FÖRRÄNTNINGSPROCENT:			

BIDRAGSKALKYL

Mjölkkko(ensilage)

=====				
INTÄKTER	KVANT	A-PRIS	KRONOR	RÖRELSEKAPITAL
=====				
Mjölkk 4%	8600	2,9	24940	
Livkalv	1	1165	1165	
Kött utslagsko	0,35	6000	2100	
=====				
SUMMA INTÄKTER			28205	
=====				
SÄRKOSTNADER				
Kalvfärdig kviga	0,35	10000	3500	
Mjölknäring	1	160	160	160
Hö	900	1,3	1170	1170
Ensilage	1500	1,3	1950	1950
Fodersäd	2000	1,1	2200	2200
Kokoncentrat	900	2,5	2250	2250
Mineralfoder	1	120	120	120
Bete	1000	1,3	1300	1300
Strömedel	750	0,4	300	300
Semin och kontroll	1	550	550	550
Diverse kostnader	1	1200	1200	1200
Arbete	65	120		7800
=====				
SUMMA SÄRKOSTNADER			14700	19000
=====				
TB 1			13505	
=====				

sid 2

SAMKOSTNADER

K O S T N A D E R

VISSA

SÄRKOSTNADER

Nu-
värde

%

Avskr. %

Ränta %

Underhåll Summa

Fastigheten			0		0		0	0
Tillskottsmark			0		0		0	0
Ins i ek för			0		0		0	0
Bef. drifts. byggn.			0		0		0	0
Bef övr byggn			0		0		5000	5000
			0		0		0	0
Gödselpl o brunn	0		0		0		0	0
			0		0		0	0
			0		0		0	0
Brukarens bostad			0		0		5000	5000
Övriga bostäder			0		0		0	0
			0		0		0	0
Markanlägggn			0		0		0	0
			0		0		0	0
			0		0		0	0
Maskiner	500000	12	60000	13	65000	5	25000	150000
Inventarier	60000	10	6000	13	7800	10	6000	19800
Avgår Uh i BK			0		0		0	0
SUMMA			66000		72800		41000	179800

Arrende	35000
Mask.hyror(exkl BK	2000
Främ arbete	5000
Driv och smörjm.	10000
Personalkostn	0
El exkl. bostad	10000
Bokf. porto, tel	10000
Bil	10000
Försäkringar	15000
Övrigt	10000

SUMMA	107000	TOTAL SUMMA SAMKOSTNADER	286800
-------	--------	--------------------------	--------

BERÄKNING AV FODERBALANS		FODERBEHOV FÖR		SUMMA
	MÄNGD	Mjölkkö	Kvigor	
SPANNMÅL KG	58500	60000	6400	66400
ENSILAGE, HÖ OCH		0		0
BETE KG TS	155000	102000	33600	135600
		0		0
HALM KG				0

BERÄKNING AV ORGANISATIONSINTÄKT

ANT

INT/ST

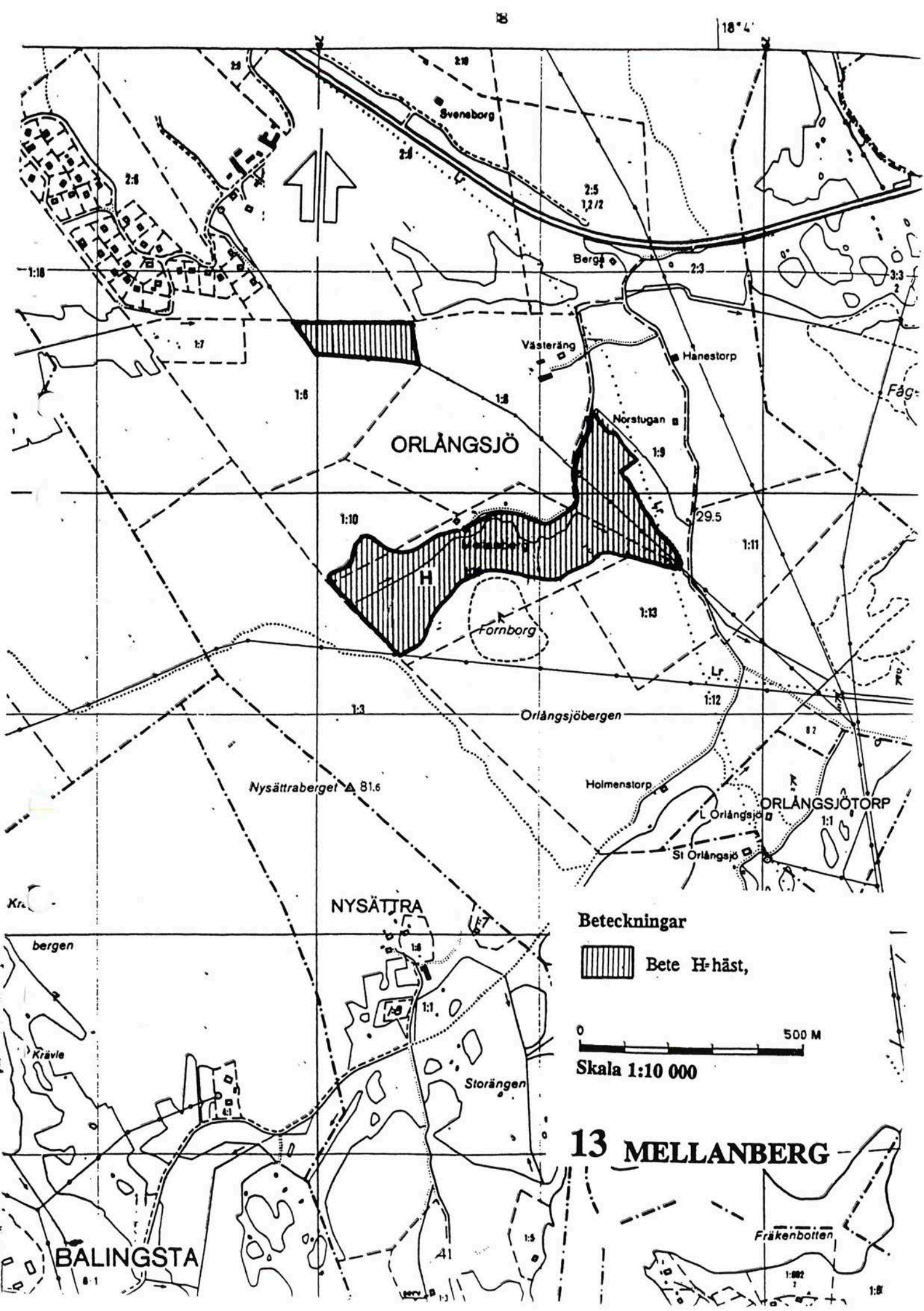
SUMMA

			0
			0
ÖVR	0	0	0
TOTALT			0

EKONOMISK KALKYL

DRIFTSALTERNATIV: KONV 45 KOR LÖ, 8400 L FÖRETAG: BJÖRKSÄTTRA GÅRD

	TB kr			Djur och RK		Arbetsbehov, at	
Produktionsgren	antal enheter	per enhet	totalt	per enhet	totalt	per enhet	totalt
Mjölkkor(84001)	45	12547	564593	11756	529007	60	2700
Kvigor(24mån)	16	3000	48000	13000	208000	22	352
Betesvall 30 dt	19	2800	53200	850	16150	5	95
Slåttervall 55 dt	29	4500	130500	2600	75400	17	493
Fodersäd 35 dt	25	3300	82500	1000	25000	10	250
Höstvete 50 dt	11	4800	52800	2600	28600	11	121
Betesmark	0	0	0	0	0	0	0
Träda	6	2300	13800	200	1200	2	12
			0		0		0
			0		0		0
Halmbärgning 25 dt	14	900	12600	180	2520	4	56
Skog			0				0
			0				0
Körslor, övr intäkt			50000				250
Underhållarbeten			20000				133
Driftsledning			0				300
			0				
Hyrer, arrenden			0				
SUMMA			1027993		883357		
Kalk bostadsförm.			54000				
SUMMA			1081993				4762
Samkostnader			660836				
LÖNEFÖRMÅGA			421156	Arbtim: 4762	Timlön 88,4		
Anställdas löner			240000	2000 tim	* 120 kr/tim		
ERS FAM. ARBETE			181156				
Kalk. räntekostn			281003				
K kostn fam.arb			276233	2762 tim	* 100 kr/tim		
FÖRRÄNTNING			185926	FÖRRÄNTNINGSPROCENT:			

14. NYSÄTTRA NYSÄTTRA 1:1

DATA OM GÅRDEN

Ägare: Folke Stengård, Karl Stengård, Nysättra gård 141 91 HUDDINGE

<u>Areal:</u> åker 20 ha (åker tillg. för gödselspridning 20 ha) betesmark utanför åker 8 ha skog se spec.	<u>Växtodling:</u> vall för bete och slåtter
	<u>Diur:</u> 30 -35 st tackor, 10 hästar 6 månaders stallperiod ingen ändring i djurhållningen är planerad
<u>Dominerande jordarter:</u> leror	<u>Handelsgödsel:</u> används inte
<u>Markkartering:</u> nej	<u>Stallgödsel:</u> används
<u>Gödselplan:</u> nej	<u>Kemiska bekämpningsmedel:</u> "Round up" runt huset

På Nysättras marker odlas vall som bete för får och hästar och för skörd av hö som vinterfoder. Det hö som produceras på gården räcker till gårdens tackor hela vintern. Hästarnas vinterfoder köps in. Stallgödsel sprid på tillgänglig åkerareal men räcker inte till hela arealen varje år. Konstgödsel och bekämpningsmedel används inte. Markerna betades med nötkreatur fram till 1956.

NATURVÅRD

Gårdens betesmarker har gett förutsättningar för en artrik flora och fauna. Områdets artrikaste del är den fårbetade skogen mot Orlången som bl a innehåller ca 20 fynd av, enligt naturvårdsverkets listor, hotade växter och djur. Detta till stor del just tack vare betespåverkan men fram för allt därför att tillgången på död ved är stor och blandningen av trädslag är god. Detta är överhuvud taget en av Huddinges artrikaste skogar. Tack vare att delar av betesmarkerna ej gödglas utvecklas här en allt artrikare flora.

Området är klassat med mycket högt naturvärde enligt Huddinge kommuns naturinventering från 1989 och med höga värden i länsstyrelsens bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturvärden. I regionplane- och trafikkontorets rapport Storstockholms gröna bälte ingår området i ett biologiskt kärnområde.

Skogsbetet måste fortsätta om de höga naturvärdena skall bestå.

KULTURMILJÖVÅRD

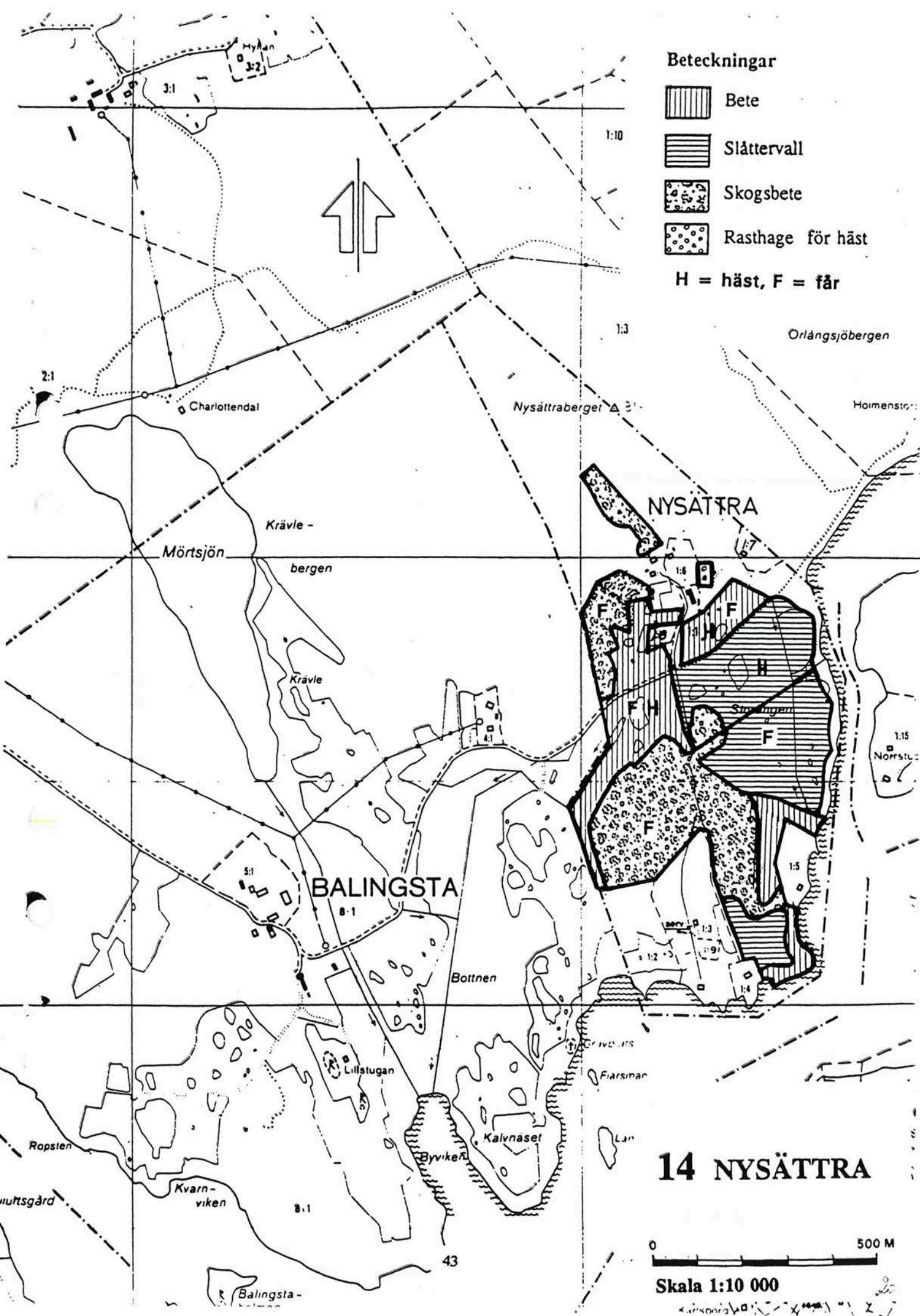
Natur-/kulturlandskapet vid gården ges mycket högt värde enligt Huddinge Kulturmiljöinventering 86. Kulturmiljön anges vara av myckte stor betydelse enligt Odlingsbygd i Stockholms län LST 93.

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Nysättra ligger inom strövzon och anges som värdefullt för friluftslivet enligt ÖP 90/Naturinventering 1989. Gång- och cykelled från Balingsholm till Ågesta passerar genom området. Gården ligger inom riksintresse för det rörliga friluftslivet.

BEDÖMNING, FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER M.M

Nuvarande bruksform fungerar bra och särskilt fårbetet är värdefullt ur naturvårds- och landskapsvårdssynpunkt. Området planeras ingå i Orlångslandskapets naturvårdsområde/naturreservat.

15. SKROVENSBERG LISSMA 4:312

DATA OM GÅRDEN

Ägare: Margareta och Börje Drettner, Skrovensborg 142 91 Skogås

<u>Areal:</u> åker 1 ha (åker tillg. för gödselspridning 1 ha) betesmark utanför åker 1 ha (ogödslad betesmark 1 ha) skog 50 ha	<u>Växtodling:</u> vall till bete för hästar <u>Djur:</u> 10 hästar, 4 tackor, gäss, påfåglar september - maj ingen ändring i djurhållningen planeras
<u>Dominerande jordarter:</u> leror	<u>Handelsgödsel:</u> används inte
<u>Markkartering:</u> nej	<u>Stallgödsel:</u> används
<u>Gödselplan:</u> nej	<u>Kemiska bekämpningsmedel:</u> används inte

Fastigheten Lissma 4:312 består till större delen av skogsmark. I mitten på 70-talet genomfördes stora avverkningar och gallringar. Skogen ligger inom ett område som på grund av sitt värde som friluftsområde har klassats som riksintresse och Margareta och Börje Drettners intentioner är att sköta skogen så att det blir en trevlig skog för promenader.

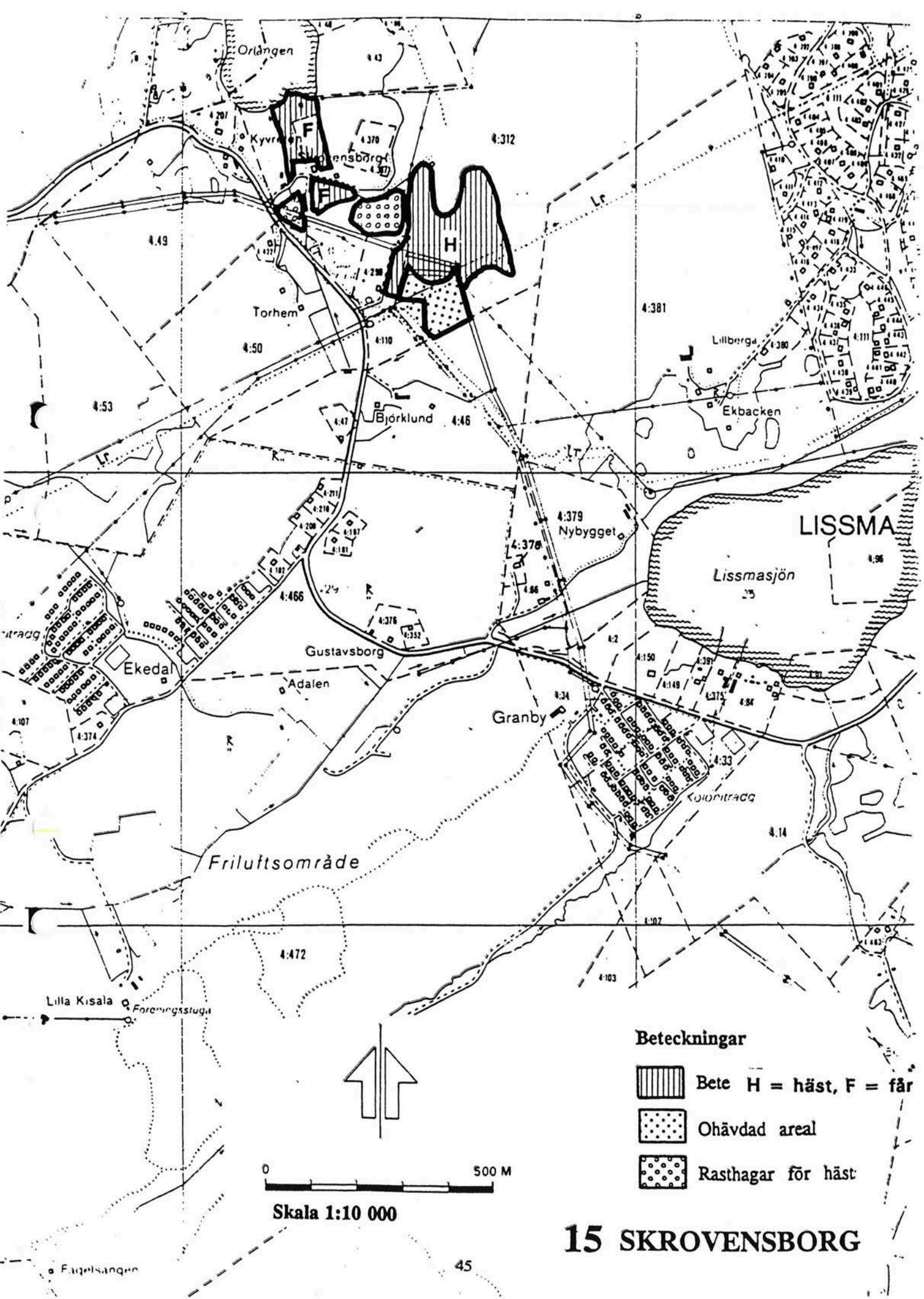
Vintertid håller man 10 hästar på stall och i rasthagar. På sommaren har man två hästar och fyra tackor med lamm på bete. Matjorden har forslats bort från all gammal åkermark utom på ca 1 hektar vid sjön.

KULTURMILJÖVÅRD

Kulturlandskapet och bebyggelsemiljön vid gården klassas som mycket högt värde enligt Huddinge Kulturmiljöinventering 86.

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Skrovensborg ligger inom strövzon och anges som värdefullt för friluftslivet enligt ÖP 90/Naturinventering 1989. Gångstig från Vidjaområdet till Björksättrahalvön/Lasättraskogen och cykelled utmed Lännavägen passerar området.

16. SOLÄNGEN LISSMA 4:6, 4:7, 4:73, 4:106

DATA OM GÅRDEN

Ägare: Olof Börjesson, Solängen 142 91 Skogås

<u>Areal:</u> åker 14 ha (åker tillg. för gödselspridning 14 ha) skog se spec.	<u>Växtodling:</u> vall till slåtter och bete för hästar
	<u>Djur:</u> finns inga djur på gården ingen förändring i djurhållningen planeras
<u>Dominerande jordarter:</u> leror	<u>Handelsgödsel:</u> används inte
<u>Markkartering:</u> ja för många år sedan	<u>Stallgödsel:</u> används inte
<u>Gödselplan:</u> nej	<u>Kemiska bekämpningsmedel:</u> används inte

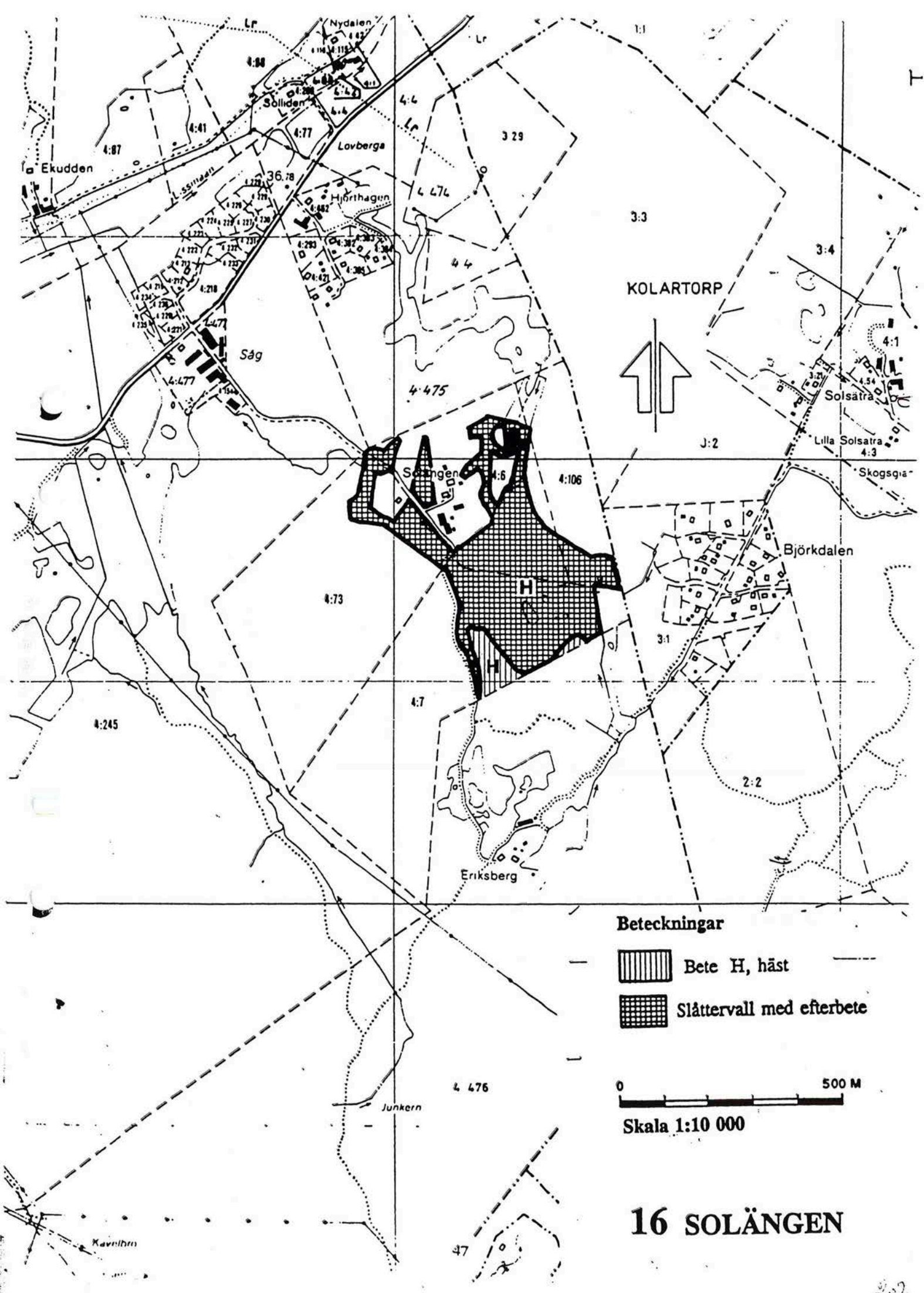
Från 1918 fram till 1987-88 var Solängen ett aktivt självbärande jordbruk med djurhållning. Man har haft mjölkcor, svin och höns. Djurhållningen upphörde för ca 20 år sedan. När djuren hade försvunnit odlades spannmål fram till 1987-88 då hela åkerarealen såddes in med vall. Vallen säljs nu som hö på rot till granngården Eriksberg och Eriksbergs inhyrda hästar betar vissa stycken. Matjorden finns kvar på hela åker arealen. När man odlade spannmål användes handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel på konventionellt sätt. Byggnaderna är gamla men i gott skick.

NATURVÅRD

I regionplane- och trafikkontorets rapport Storstockholms gröna bälte ingår området i en spridningskorridor.

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Solängen ligger inom strövzon. Stig från Björkdalen i Haninge passerar ner mot Sörmlandsleden. Gården ligger inom riksintresseområde för det rörliga friluftslivet.

17. STENSÄTTRA GÅRD STENSÄTTRA 1:1, 1:3

sidoarrenden: BALINGSNÄS 1:17, GLÖMSTA 1:1, KÄSTA 2:212, GRANTORP 5:1, VÅRDKASEN 1:2

DATA OM GÅRDEN

Ägare/arrendator: Herbert och Eva Gottschlich, Stensättra gård, 141 91 Huddinge, Huddinge kommun, Ersta Diakonisällskap/ Sven Ingvar Larsson, Stensättragård 141 91 Huddinge

<u>Areal:</u> åker 100 ha (åker tillg. för gödselspridning 100 ha) betesmark utanför åker 1 ha (ogödslad betesmark 1 ha) skog se spec.	<u>Växtodling:</u> vall, vete, korn, havre, raps <u>Diur:</u> 30 suggor, 2 hästar ingen förändring i djurhållningen planeras
<u>Dominerande jordarter:</u> leror	<u>Handelsgödsel:</u> används
<u>Markkartering:</u> ja	<u>Stallgödsel:</u> används
<u>Gödselplan:</u> nej	<u>Kemiska bekämpningsmedel:</u> används mot ogräs och bladlus

Stensättra gård drivs som ett aktivt självbärande jordbruk med spannmålsodling och smågrisproduktion. Till brukningsenheten arrenderas markerna kring Sjötorp av Ersta Diakonisällskap och 50 ha i Glömstadalen av Huddinge kommun. För tillfället är 27 hektar av åkern omställd areal.

NATURVÅRD

Området kring Stensättra är klassat med högt naturvärde i Huddinges naturinventering från 1989 och likaså i länsstyrelsens bevarandeprogram för odlingslandskapets natur och kulturvärden. I sydvästra delen ligger en före detta hagmark, Oxhagen, som har klass 4 i länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering. Rester finns av ovanliga arter som är knutna till odlingslandskapet.

Markerna i Glömstadalgången ingår i ett område som är klassat med mycket högt naturvärde i Huddinges naturinventering från 1989.

KULTURMILJÖVÅRD

Kulturlandskapet vid Stensättra ges högsta värde och vid Sjötorp och i Glömstadalen är värdet mycket högt enligt Huddinge Kulturmiljöinventering 86 och föreslås som regionalt intresse enligt Stockholmregionens Kulturhistoriska miljöer RTK 89. Enligt Odlingsbygd i Stockholms län LST 93 anges kulturmiljön kring Stensättra vara av mycket stor betydelse.

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

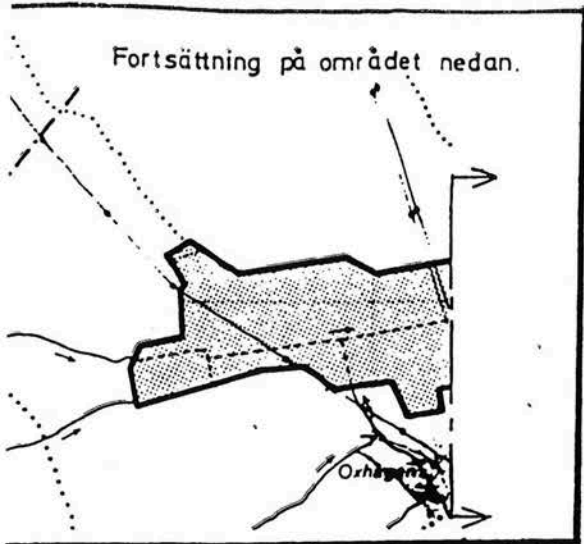
Stensättra ligger inom promenadzon och anges som värdefullt för friluftslivet enligt ÖP 90/Naturinventering 1989. Anslutningsled till Sörmlandsleden, gång/cykelled och skidspår passerar genom området. Norr om Flemingsbergsviken i anslutning till arrenderad mark passerar flera stigar. Området är av riksintresse för det rörliga friluftslivet. Öster om gården, på andra sidan Lännavägen ligger Sundby friluftsgård.

BEDÖMNING, FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER M.M

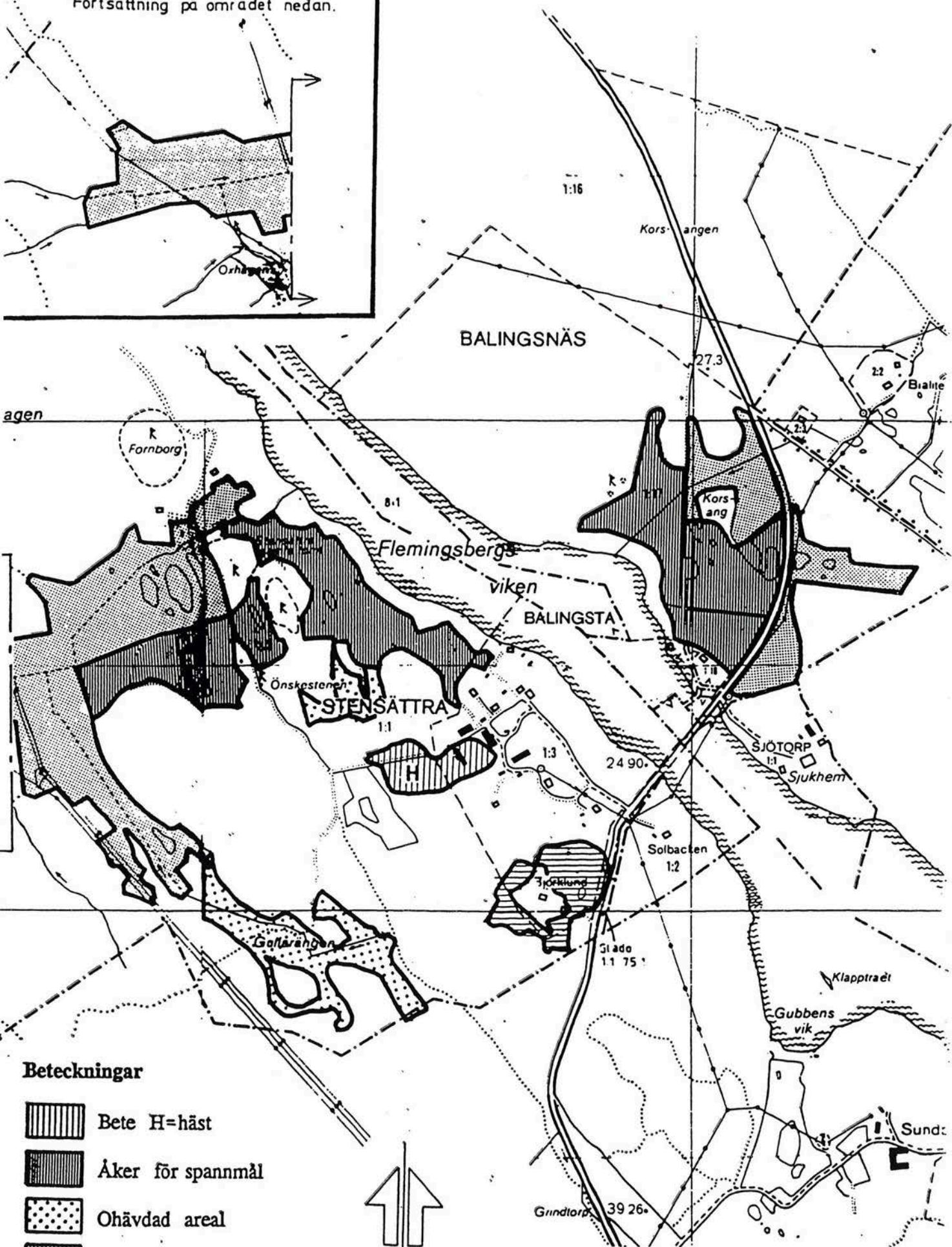
Stensättras jordbruksmark och de arrenden som är kopplade till brukningsenheten påverkas av utbyggnaden av Haningeleden (Södertörnsleden) De samlade konsekvenserna för Stensättra är idag svåra att bedöma. Dock upphör troligen spannmålsodlingen för avsalu. Se också gårdsbeskrivning 1. Balingsholm.

Delar av Stensättras marker planeras ingå i Orlångslandskapets naturvårdsområde/naturreservat.

Fortsättning på området nedan.

agen

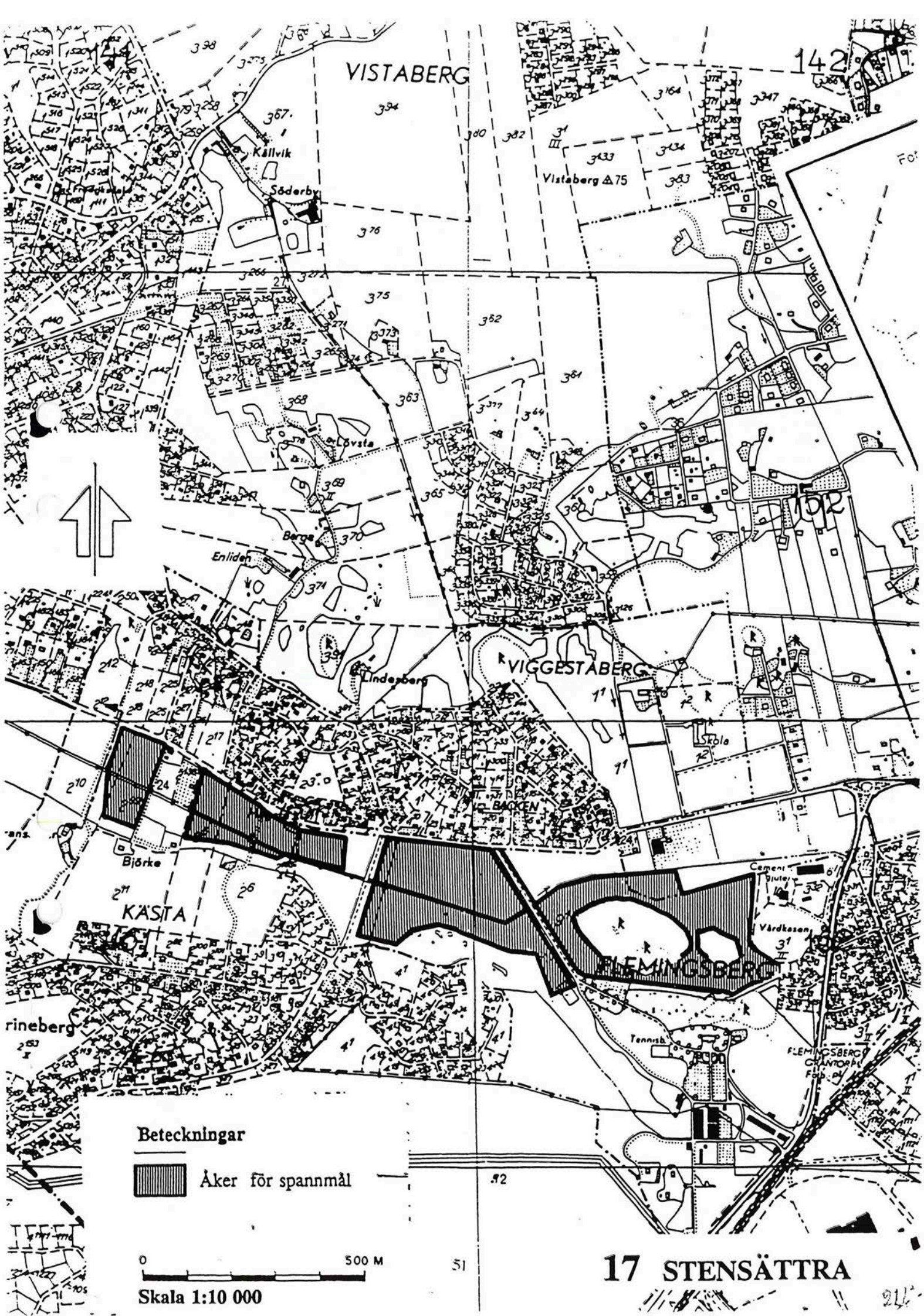
Beteckningar

- Bete H=häst
- Åker för spannmål
- Ohävdad areal
- Omställd areal
- Slåttervall

0 500 M

Skala 1:10 000

17 STENSÄTTRA

140

7451

robergel Δ 93 //

90
GLÖMSTA

Glömsta

Kalera
kyrkogården

Loviseberg

Gransätter

Blörke

KAS

Katrineberg

Beteckningar

Åker för spannmål

0 500 M

Skala 1:10 000

17 STENSÄTTRA

BILAGA 1

Åtgärder som alltid skall utföras redovisas under punkten allmänna åtgärder. Övriga åtgärder som enbart gäller för ett begränsat område eller för en begränsad tid redovisas i bilaga 2 - specifika åtgärder under punkten skötsel.

ÅTGÄRDSPLAN - ALLMÄNNA ÅTGÄRDER

- 1) Kemiska bekämpningsmedel och handelsgödsel får inte användas i området.
- 2) Öppna diken får inte läggas igen.
- 3) De hävdgynnade arterna som anges med kursiv stil i bilaga 2 skall gynnas av hävden.
- 4) Området betas årligen. Betestrycket skall vara sådant att fjolårsgräs inte finns kvar och ansamlas som förna i ängs- eller hagmarken. Rot- och stubbskott samt fröföryngringar av vedväxter skall hållas efter. Rotor och tillfälliga uppslag röjs manuellt. Vid manuell röjning skall växtmaterialet omgående avlägsnas från området. Syftet med betet är på torra och friska markslag en tät och väl betad grässvål.
- 5) Större röjningar och gallringar skall ske i samråd med kommunens naturvårdsrepresentant.
- 6) Området får inte utsättas för sådan tramp att grässvålen förstörs. Under vintersäsongen, mellan 1 november och 15 april, får djur inte vistas i hagen.
- 7) Stödutfodring får inte ske i området.

BILAGA 2

ÅTGÄRDSPLAN - SPECIFIKA ÅTGÄRDER

BILAGA 3

KARTA ÖVER AVTALSOMRÅDET SAMT DESS SKÖTSELOMRÅDEN.

Kulturmiljöanalys / bedömning av föreslagna ridstigar i Gömmarenområdet och på Balingstahalvön i Huddinge kommun.

På uppdrag av Perry Sörensen arkitektkontor har undertecknad utfört en översiktlig analys / bedömning av de kulturmiljöer som de föreslagna ridstigarna passerar. Bedömningen har utförts med hjälp av kartstudier kompletterade med besök ute i de föreslagna sträckningarna. På lämpliga ställen har även enstaka provgropar tagits upp.

GÖMMARENOMRÅDET

Terräng

Om området kan sägas att det till större delen består av en skogbeväxt bergbunden terräng med moräninslag i sänkor och på sluttningarna. I Gömmarbäckens dalgång finns inslag av sand och mo. Vid Kolartorp och Fullersta kvarn finns lerfyllda dalgångar.

Höjdförhållanden.

Hela bergplatån kring sjön Gömmaren är belägen över 50-metersnivån med undantag för den öst-västliga dalgång som sjön är belägen i. Dalbottnarna kring Kolartorp och Fullersta kvarn har en höjd på ca 35-45 meter över havet.

Kända fornlämningar.

I området finns fornlämningar av två kategorier. Den ena typen är stenåldersboplatser belägna på en nivå av ca 50-60 m. ö. h. Deras ålder kan uppskattas till ca 5000-7000 år. De kända boplatserna (RAÄ nr 259-262, 290-292) är belägna i skyddade vikar på norra stranden av det öst-västliga sund som vid den tidpunkten delade den stora ö som Gömmarplatån då utgjorde. Boplatserna är spår av ett folk som vid den tiden livnärde sig på jakt och fiske i den stora skärgård som senare blivit dagens Södertörn. Den andra fornlämningskategorin är järnåldersgravfälten (RAÄ nr 2 och 3) kring Juringe och Kolartorp. Gravfälten kan ha tillhört en fast bosättning som var föregångaren till dagens Juringe. Namnet Juringe är i sig ett namn av den typen som man brukar säga uppkommit redan under yngre järnålder.

Möjliga konflikter RIDSTIGAR - KULTURLÄMNINGAR.

De avsnitt av ridstigarna som följer anlagda vägar eller stigar kan för det första uteslutas från bedömningen.

I övrigt följer de föreslagna ridstigarna i stor utsträckning redan befintliga naturstigar. Om dessa används i befintligt skick blir det en minimal påverkan på kulturmiljön dock med ett undantag. Om ridstigen passerar en stenåldersboplats belägen i en sluttning med sand eller mo kan erosionen förstöra värdefulla lämningar. I förslaget kan jag inte se någon konflikt med de kända boplatserna. Erfarenheter från andra delar på Södertörn visar emellertid att många nu okända små boplatslämningar mycket väl kan finnas på andra håll i området. Jag fann för övrigt själv en ny fyndplats vid fältbesiktningen till detta arbete. Det var ett antal kvartsavslag i en norrsluttning på 60-metersnivån söder om Gömmaren.

Där man avser att nyanlägga ridstigar i orörd mark bör man därför undvika sandiga sluttningar där boplatser kan förekomma. En sådan plats finns på stigen söder om Kungens kurvaleden och sydost om Ericsons komplex. Här passerar stigen en bäck omgiven av en svagt norrsluttande platå belägen strax under 50 m-nivån. Detta är ett möjligt läge för en stenåldersboplats. Andra bra boplatslägen men på högre höjder kan finnas utefter sträckningen nordväst om Gömmaren där geologiska kartan visar en mindre isälvsavlagring. De stickprov jag gjort utefter stigarna har emellertid inte gett några säkra indikationer på boplatser.

Inom kulturmiljön kring Juringe och Kolartorp föreligger ingen konflikt då föreslagen ridstig dels går på den asfalterade Kolartorpsvägen, dels på befintlig stig över Långängen där marken sedan tidigare är brukad.

Sammanfattning.

Större delen av de föreslagna ridstigarna följer befintliga stigar och vägar eller passerar över marker som helt saknar kulturlämningar.

Ett problem är de boplatslämningar från äldre stenåldern som kan finnas spridda på mycket små ytor inom delar av Gömmarplatån. Problemet kan minskas genom att inte dra stigarna inom sandsluttningar. Detta gäller speciellt området nordväst om Gömmaren. I övrigt går stigarna huvudsakligen över berg och moränmarker som inte var så attraktiva för stenålderns jägare.

BALINGSTAHALVÖN

Terräng

De planerade ridstigarna vid Balingsta går igenom två olika terrängtyper. Runt gården och utefter sjön finns ett öppet odlingslandskap beläget på 25-30 meters höjd över havet. Jordarten är här huvudsakligen olika leror. Områdets norra del kring Mörtsjön är huvudsakligen bergigt och skogsklätt. Här dominerar moränen. Nivån varierar här mellan 30 och 70 m ö h.

Kända fornlämningar.

Sydväst om gården finns ett antal järnåldersgravar (RAÄ nr 47 och 48) som visar på att Balingsta har anor ända ifrån förhistorisk tid. Områdets höjdförhållanden är sådana att det skulle kunna vara lämpat för bosättning under delar av stenåldern. Det som talar mot detta är avsaknaden av lämpliga jordarter.

Möjliga konflikter ridstigar - kulturlämningar

Inom kulturmiljön kring gården och tillhörande gravfält föreligger ingen konflikt då ridstigen här går på befintliga anlagda vägar.

Kring Mörtsjön går ridstigen delvis genom obanad terräng. Öster om sjön passerar stigen två stycken topografiskt mycket lämpliga boplatsslägen. De utgöres av skyddade vikar i sydvästläge med tillgång till bäckar med färskvatten. Vid fältkontroll av dessa platser kunde dock inga boplatsslämningar upptäckas.

Sammanfattning.

I Balingstas känsliga områden går stigen på befintliga vägar eller över odlad mark. I den högre skogsterrängen skulle kunna finnas någon enstaka boplatst ifrån stenåldern men områdets jordarter och topografi gör detta mindre sannolikt.

FÖRKLARINGAR

Inom naturvårdsområde Gömmaren är ridning påbjuden endast på markerade/skyltade ridsstigar.
Ridning är förbjuden på andra håll i området

Ridsstig

Ridsstig/välgata

Ridning påbjuden

Ridning förbjuden

Ridanläggning

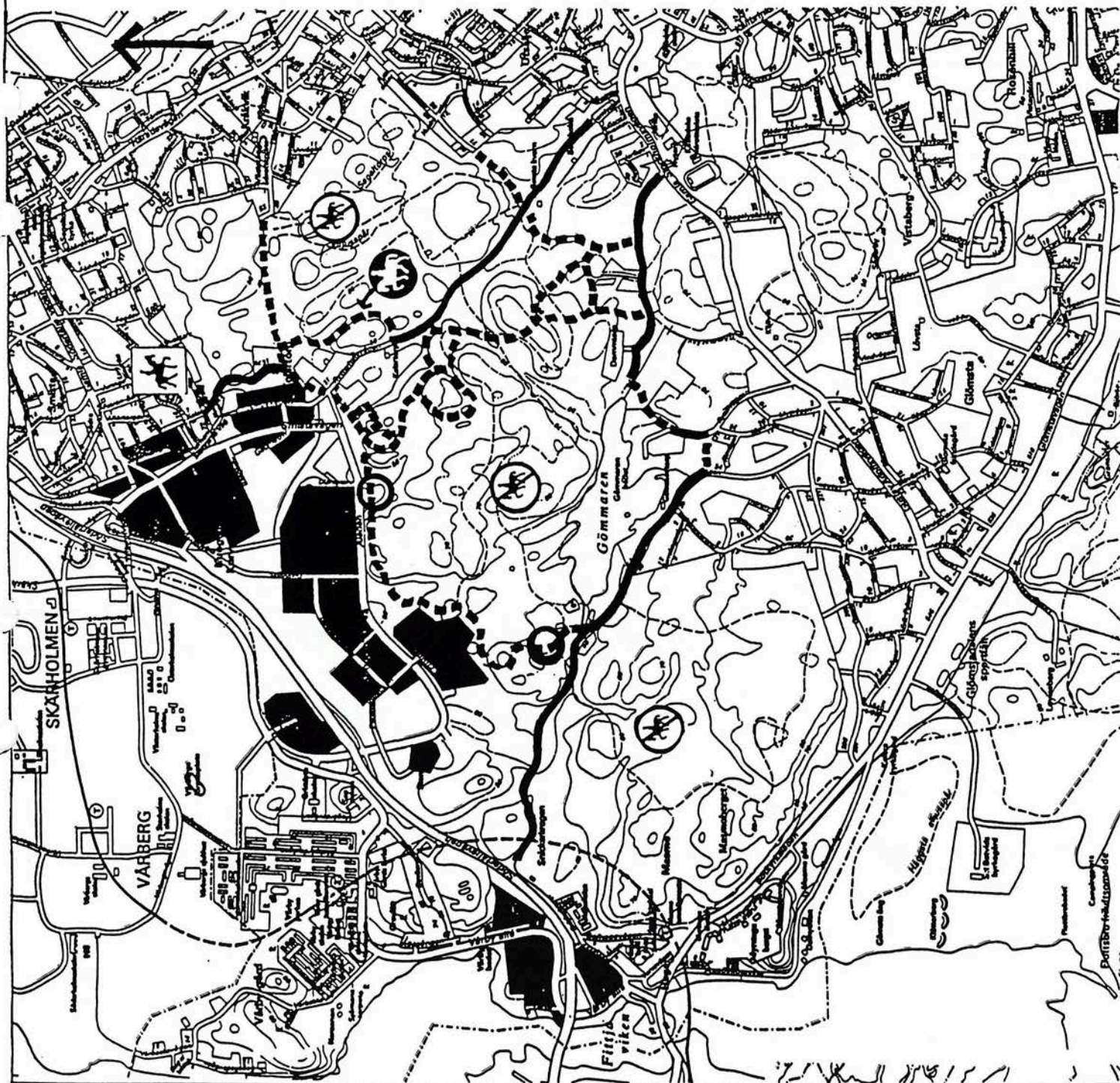
OMRÅDE DÄR MÖJLIG
KONFLIKT FÖRELIGGER
MELLAN RIDSTIGAR -
KULTURLÄMNINGAR
ENL KULTURMILTÖ-
ANALYS/BEDÖMNING
SGB 1975-11-13

FÖRSLAG 13/11-95
Ridsstigar Gömmarens
naturvårdsområde

Skala 1:20 000

0 500 1000

FÖRKLARINGAR

På Balingstaholmen är lämplig ridstig markerad/skyltad.
Enligt förslag naturvårdsområde Orlången (sep 94) föreslås ridning förbjuden inom skrafferat område (ej beslutat)

Ridstig

Ridstig/väg

Lämplig ridstig/väg

Ridning förbjuden

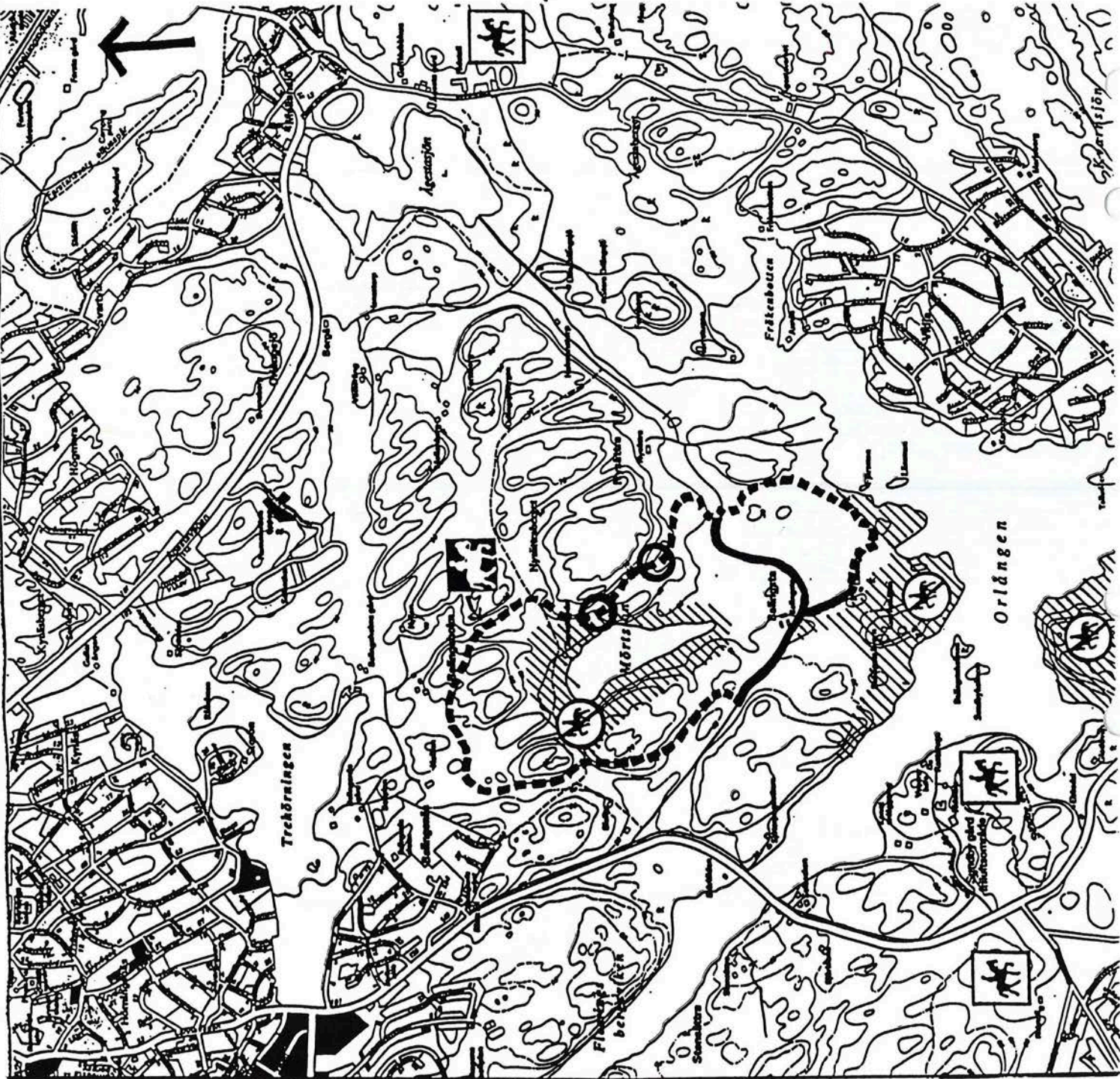
Ridanläggning

OMRÅDE DÄR MÖJLIG
KONFLIKT FÖRELIGGER
MELLAN RIDSTIGAR -
KULTURLÄMNINGAR
ENL. KULTURMILTÖ-
ANALYS/BEDÖMNING.
SGB 1995-11-13

FÖRSLAG 13/11-95

Ridstigar Balingsta

Skala 1:20 000

FÖRKLARINGAR Bil 11

inom naturvårdsområde Gömmaren är
ridning påbjuden endast på markerade/
skyltade ridsigar.
Ridning är förbjuden på andra håll i
området

--- Ridstig

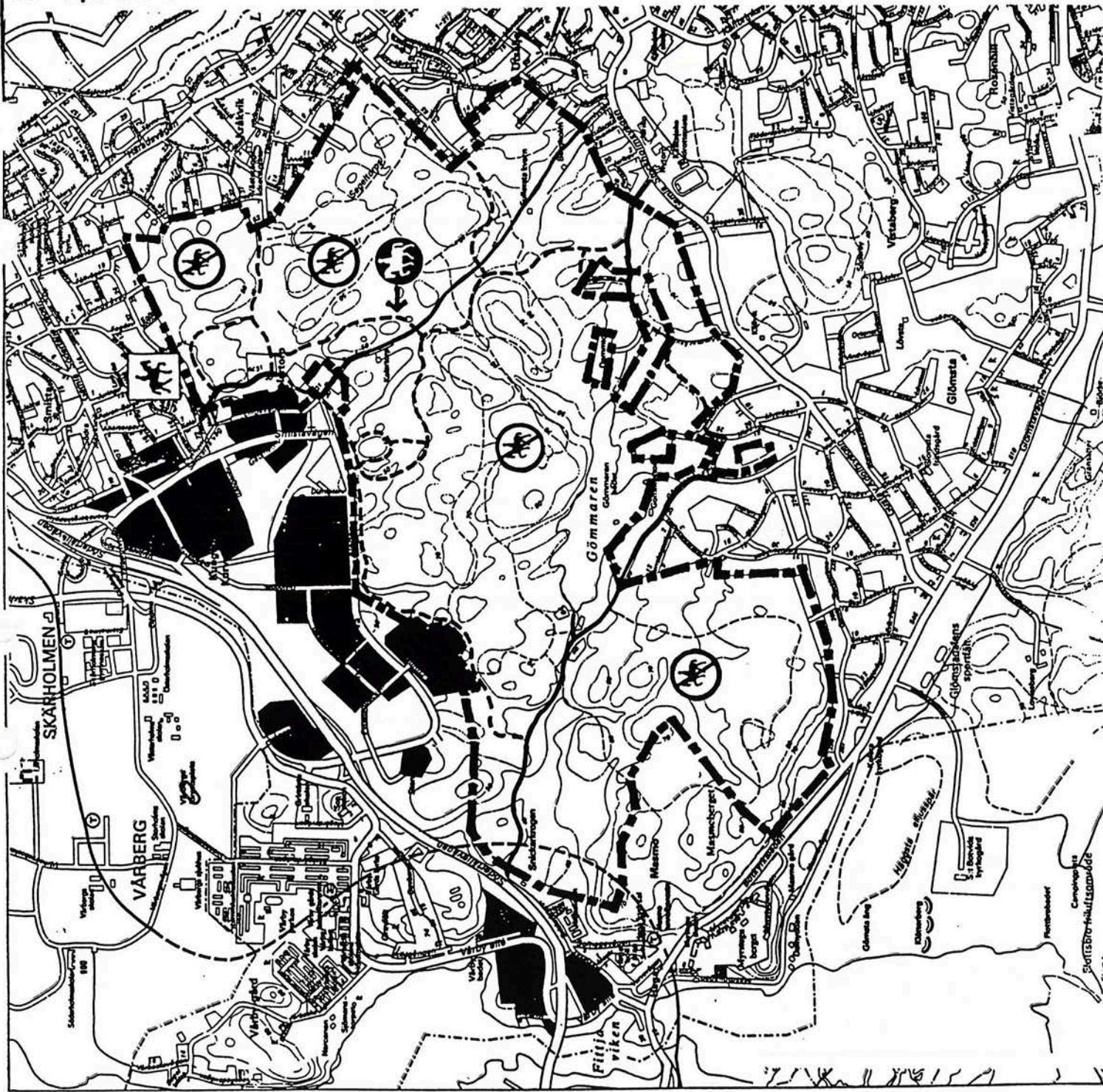
— Ridstig/väg/gata

Ridning påbjuden

Ridning förbjuden

Ridanläggning

Gräns för NVO

FÖRSLAG

Ridstigar Gömmarens
naturvårdsområde

Skala 1:20 000

0 500 1000

På Balingstahelvön är lämplig ridstig markerad/skyltad.
Enligt förslag naturvårdsområde Orlången (sep 94) föreslås ridning förbjuden inom skrafferat område (ej beslutat)

Ridstig

Ridstig/väg

Lämplig ridstig/väg

Ridning förbjuden

Ridanläggning

• Det är i allmänhet tillåtet att rida på skogsstigar och andra enskilda vägar. Men ta det försiktigt under våren och hösten när vägarna är mjuka och lätt kan skadas.

• Rid inte på vandringsleder, motionsspår eller i markerade skidspår. Undvik att rida också i andra upptäckta skidspår.

• Vandringsleder brukar markeras med orangea band runt träd och stolpar.

• Motionsspår och skidspår har blå, röda, gula eller gröna märken på träd eller stolpar. Men ibland kan spåren markeras på annat sätt. Tag reda på vad markeringarna betyder i det område du brukar rida i.

• Visa hänsyn mot gående. En häst med ryttare räknas som fordon och får inte använda gång- eller cykelbana.

Varsågod! Gående har företräde - det vet vi som rider.

Utdrag ur Ridning och Allemansrätt (Naturvårdsverket)

FÖRSLAG

Ridstigar Balingsta

Skala 1:20 000

